

**MADEN MÜHENDİSLERİ İÇİN
MADEN ve İŞ GÜVENLİĞİ HUKUKU
KILAVUZU**

A.MURAT TEKİN
MADEN YÜKSEK MÜHENDİSİ
Mayıs/2012, ANKARA

Sosyal devlet temelinde alışanıny yaşatma ve onlara güvenli çalışma ortamı sağlama yükümlülüğünde olan devlet bu önlemler çerçevesinde ülkemizde de madencilik sektörü için birçok kanun, tüzük ve yönetmelikler çıkarmış, bunların işyerinde uygulanıp uygulanmadığını kontrol etmek için denetim organizasyonu yapmıştır. Bu çerçevede, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak sektörümüz için maden mühendisliği disiplini açısından gerek Maden Kanunundan gerekse iş Kanunundan gelen birçok yükümlülük bulunmaktadır.

Bu kitapla, bu yükümlülüklerle ilgili olarak önemli konularda toplulaştırma yapılmış olup özellikle genç meslektaşlarımızı ilgili mevzuata yönlendirecek bir kaynak el kitabı olması amaçlanmıştır.

Kitap dört bölümden oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla;

1.Bölüm, Maden Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğinin ana unsurlarını,

2.Bölüm, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak Maden Ve iş Kanunundan gelen yükümlülükleri,

3.Bölüm, iş kazaları ve meslek hastalıkları tanımları, bildirimleri ve Türkiye Yanık Merkezlerini,

4.Bölüm ise risk değerlendirilmesi ve derecelendirilmesi ile ilgili temel bir bilgi ve bir yöntem içermektedir.

içerikler anlatılırken kullanılan yazı dilinde, kolay anlaşılması ve dikkat çekmesi için, ağırlıklı olarak yoğun metin anlatımından ziyade, şematik figür, tablolar ve fotoğraflar halinde düzenlenerek verilmesi önemsenmiştir.

A.Murat Tekin
Maden Y.Mühendisi

BÖLÜM 1

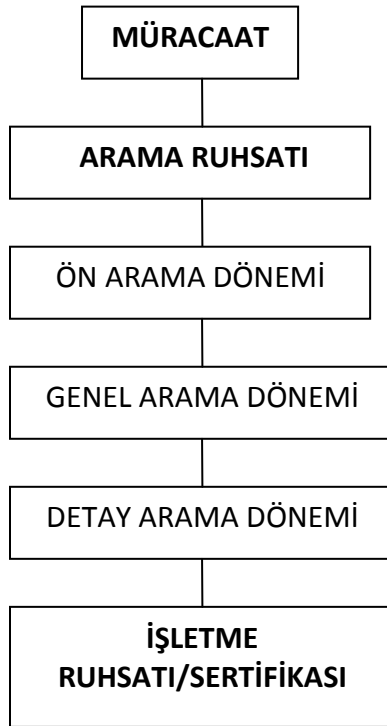
Maden mühendisliği disiplini çerçevesinde ve bir akım şeması doğrultusunda, maden arama ve işletme dönemleri ile teknik nezaretçilik, daimi nezaretçilik ve teknik elemanın

MADEN KANUNU VE UYGULAMA YÖNETMELİĞİNDEKİ ANA UNSURLARI

Maden hakları, medeni hakları kullanmaya ehil Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ile statüsünde madencilik yapabileceği yazılı tüzel kişiliğe haiz şirketlere, bu hususta yetkisi bulunan kamu iktisadi teşebbüsleri ile müesseseleri, bağlı ortakları ve iştirakleri ile diğer kamu kuruluş ve idarelerine gerçek veya tüzel tek kişi adına verilir. Devlet memurları, diğer kamu görevlileri bu hakkı kullanamazlar. Bu hakka haiz olup hakkını kullanırken memur olanlar altı ay içerisinde haklarını devretmek zorundadırlar¹. Bu hakkın kullanımı, hak talep edilen saha ile ilgili müracaat ve ruhsatlandırma ile başlar ve madenin işletilmesi ile devam eder.

MADEN RUHSAT GRUPLARI ²									
I.GRUP		II. GRUP		III. GRUP	IV. GRUP			V.GRUP	VI. GRUP
a	b	a	b	•	a	b	c	•	•

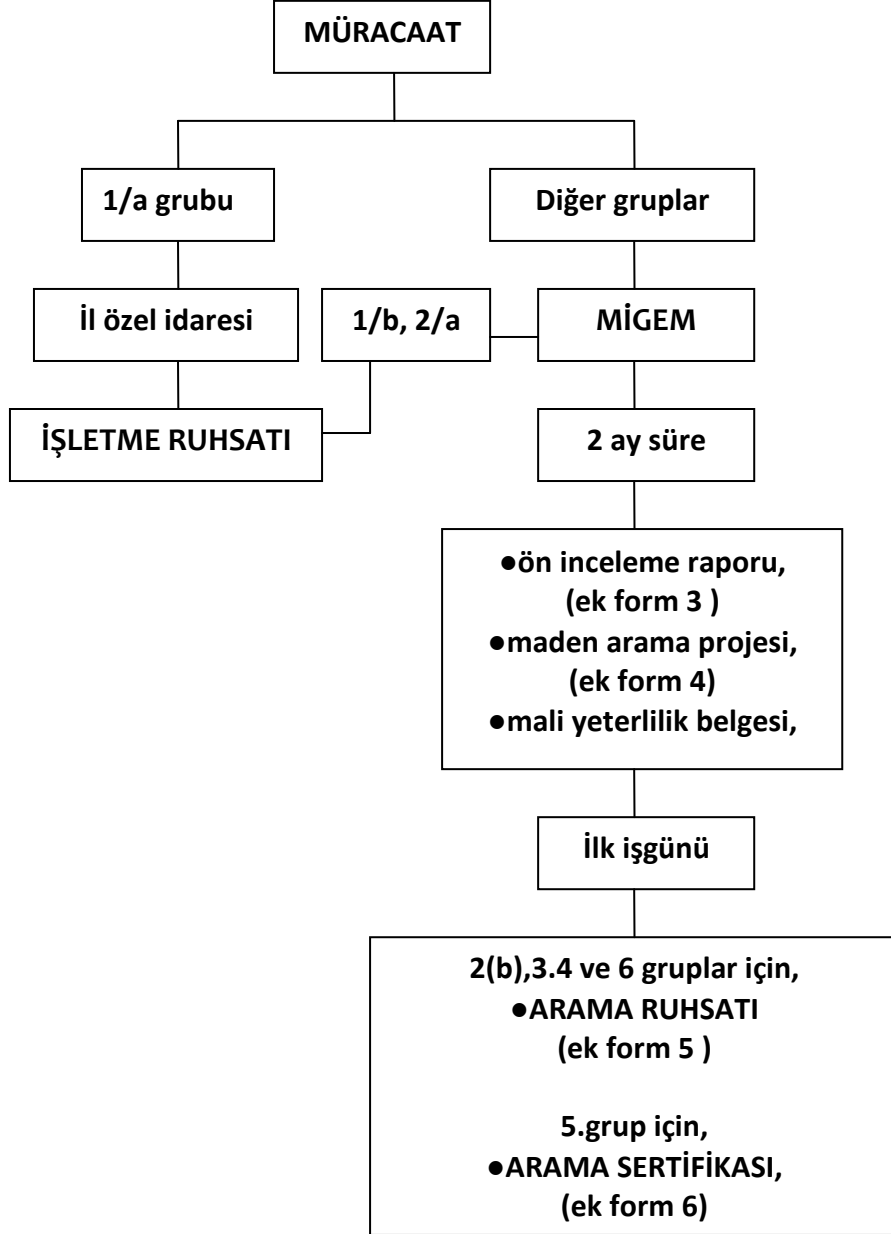
Tablodan görüldüğü gibi madenler, altı üst ana grup altında toplanmıştır. Bu gruplar arasında müracaatın yapılacağı yer ile ruhsatlandırmada farklılıklar bulunmasına rağmen ana temel olarak sistem aşağıda verilen akım şeması doğrultusunda işlemektedir:

¹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, Madde 6

² 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, Madde 2

**MÜRACAAT VE ARAMA RUHSATI/SERTİFİKASI, SÜRELER VE VERİLECEK EVRAKLAR İÇİN
AKIM ŞEMASI³**

(akım şemasında belirtilen ek formlar 5595 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği ekleridir.)

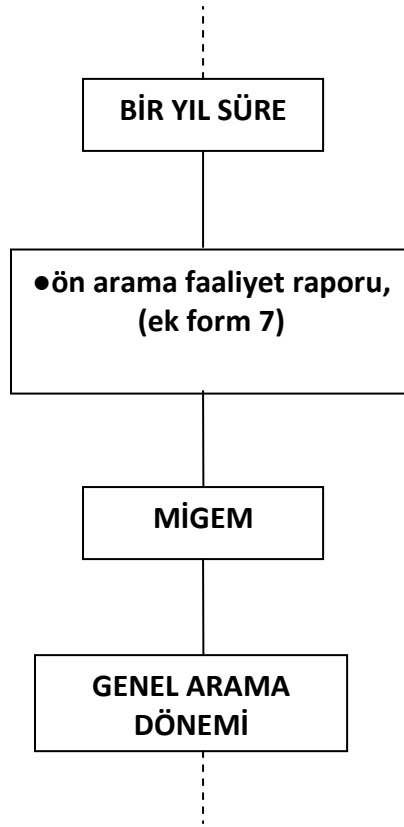
³ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 16

Bu Őemaya göre;

- 1/a grup madenler için 10 hektarı geçmeyecek Şekilde il özel idaresine,
- 1/b grup madenler için 50 hektarı,
- 2/a grup madenler için 100 hektarı geçmeyecek Şekilde MİGEM'e **DOĞRUDAN İŞLETME RUHSATI** için,
- 2/b grup madenler için 100 hektarı,
- 3.grup madenler için 500 hektarı
- 4.grup madenler için 2000 hektarı,
- 6.grup madenler için 5000 hektarı
- tamamı denizlerde yapılacak 3,4 ve 6. grup madenler için 5000 hektarı geçmeyecek Şekilde MİGEM'e **ARAMA RUHSATI** için
- 5. grup madenler için 1000 hektarı geçmeyecek Şekilde MİGEM'e **ARAMA SERTİFİKASI** için müracaat yapılması gerekmektedir.

ARAMA DÖNEMİ

N ARAMA,SÜRESİ VE VERİLECEK EVRAKLAR İÇİN AKIM ŐEMASI⁴

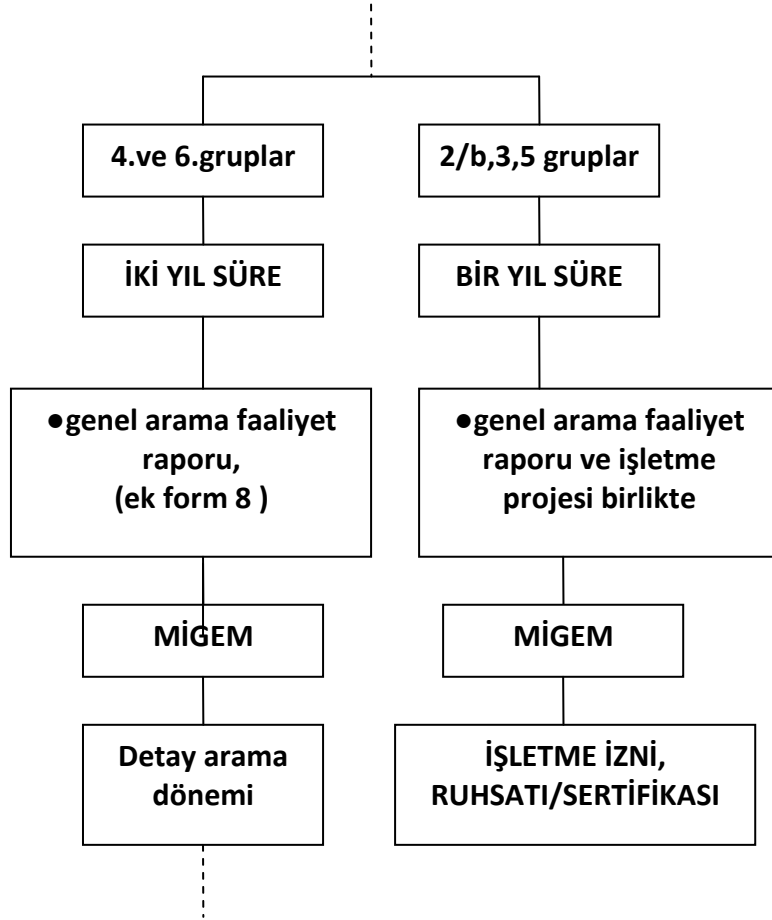

⁴ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 17

- Süresi bir yıl olan ön arama dönemi sonuna kadar MİGEM'e verilecek **ön arama faaliyet raporu**, arama projesinde belirtilen faaliyetlerin tamamlandığını ve bu faaliyetlerle ilişkin yatırım harcamalarını göstermelidir.
- Yükümlülüğünü yerine getiren ruhsat sahipleri genel arama dönemine hak kazanırlar.

ARAMA DÖNEMİ

GENEL ARAMA, SÜRESİ VE VERLECEK EVRAKLAR İÇİN AKIM ŞEMASI⁵

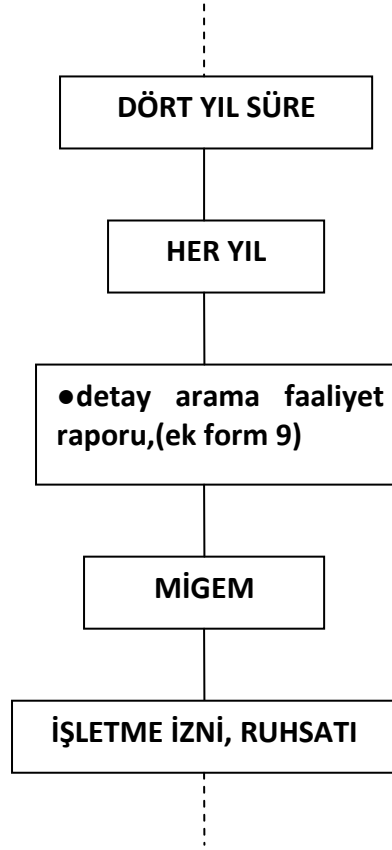
- Genel arama faaliyet raporu, maden arama projesinde belirtilen maden kaynağına ilişkin bilgiler ile bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ait yatırım harcamalarını göstermelidir.
- Yükümlülüğünü yerine getiren ruhsat sahipleri 4. ve 6 grup madenler için dört yıl detay arama dönemine hak kazanırlar.

⁵ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 17

- 2/b,3,5 gruplar için, rezerv bilgilerini de içeren arama faaliyet raporu ile birlikte, işletme projesinin verilmesi zorunludur.

ARAMA DÖNEMİ

DETAY ARAMA, SÜRESİ VE VERİLECEK EVRAKLAR İÇİN AKIM ŞEMASI⁶

- Detay arama döneminde her yıl verilecek olan detay arama faaliyet raporu, görünür maden rezervine ilişkin bilgileri ve bu dönemde yapılan arama faaliyetlerine ilişkin yatırım harcamalarını da içermelidir.

ARAMA DÖNEMİ SÜRELERİ,RAPORLARI VE ARAMA DÖNEMİNDE ÜRETİM⁷

- Arama dönemlerinin süresinden önce tamamlanması halinde dönem sonu beklenmeden sonraki aşamalara geçilebilir.
- Arama dönemleri ile ilgili proje, arama faaliyet raporları ve diğer belgeler yapılan çalışmaların niteliği dikkate alınarak jeoloji, jeofizik ve maden mühendisi veya mühendislerince hazırlanır. İşletme projesinde en az bir maden mühendisi bulunur.
- Arama döneminde teknolojik araştırma, geliştirme, pilot çalışmalar ve pazar araştırması yapmak üzere genel/detay arama faaliyet raporu ile birlikte müracaat eden ruhsat sahibine, görünür rezervi ortaya çıkarılan ve Genel Müdürlükçe uygun görülen 2/b,3 ve 5.grup madenlerde genel arama döneminde, 4.ve 6.grup madenlerde genel veya detay arama

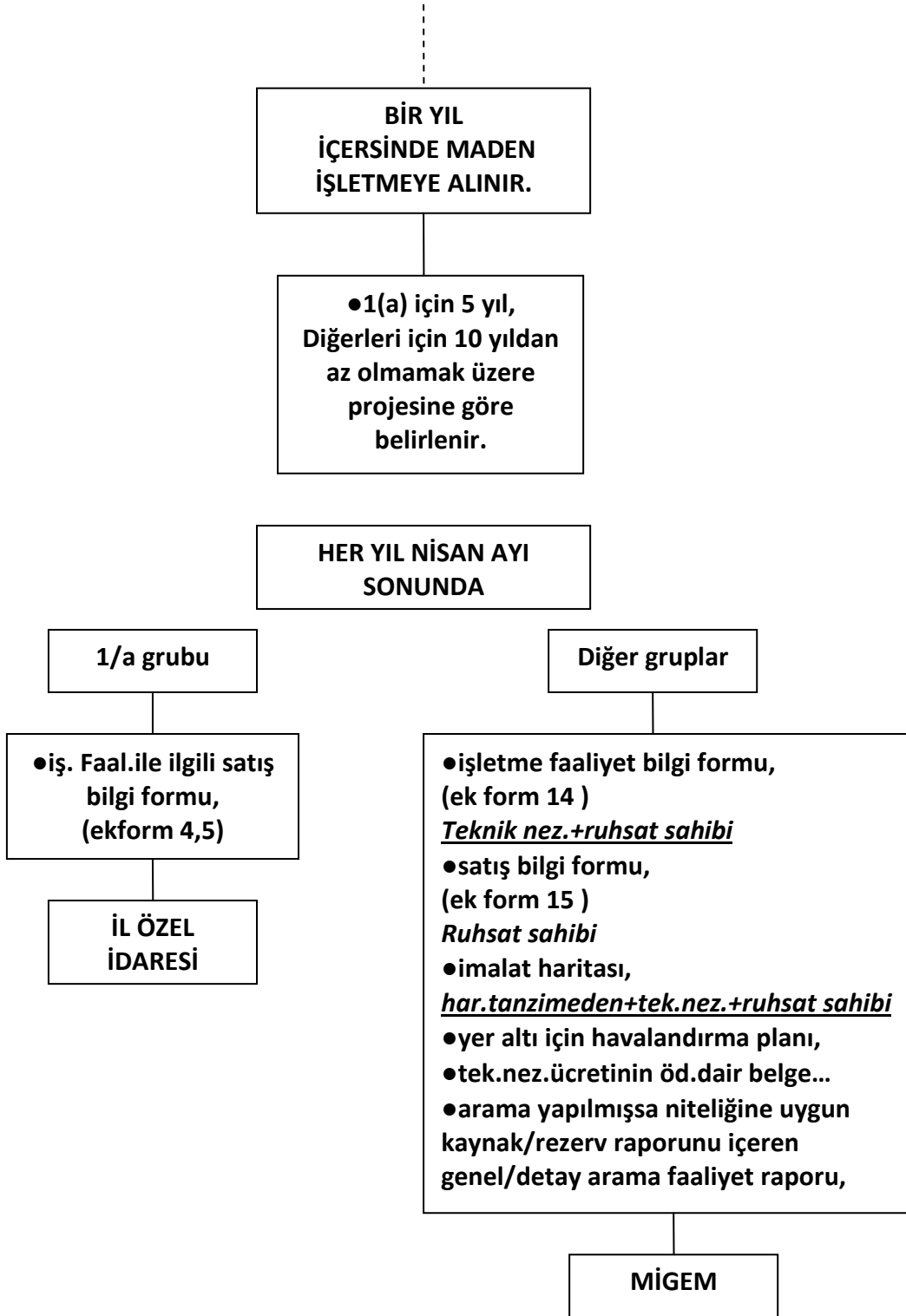
⁶ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 17

⁷ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 17

dönemlerinde görünür rezervin %10'nuna kadar maden üretim ve satış izni verilebilir. Ancak yer altı işletme yöntemi ile kömür üretmek üzere arama dönemi üretim izin belgesi düzenlenmez⁸.

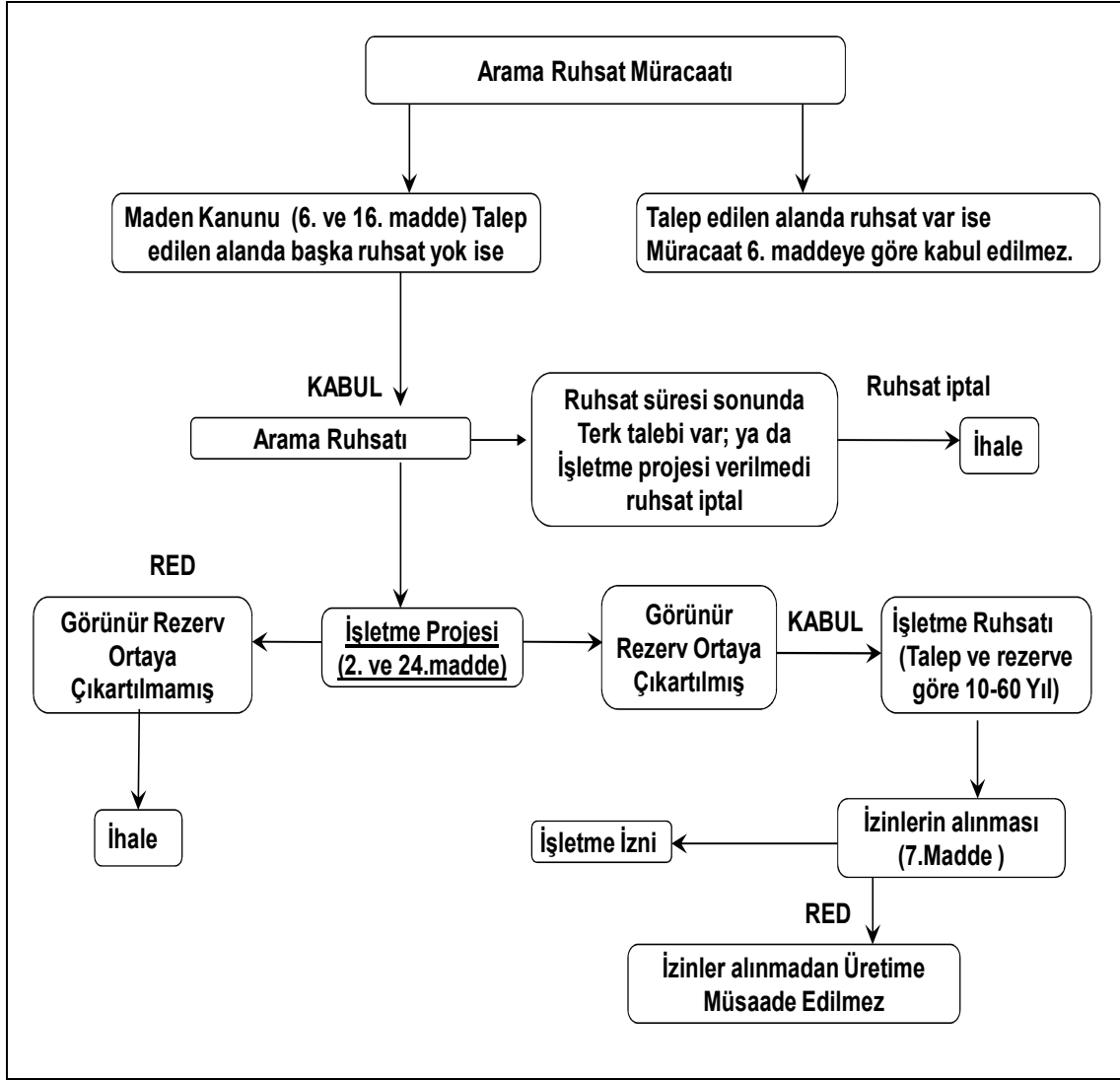
İŞLETME RUHSATI VE MADENİN İŞLETİLMESİ

⁸ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği madde 21

RUHSATLANDIRMA İLE İLGİLİ MİGEM AKIM ŞEMASI

Yukarıda anlatılanlar temelinde ve çerçevesinde Maden İşleri Genel Müdürlüğünce ruhsatlandırma ile ilgili olarak uygulanan genel akım şeması aşağıda verilmiştir.

(İşletme ruhsat yürürlük tarihinden itibaren 3 yıl içinde izinler alınarak Genel Müdürlüğe verilmezse ruhsat iptal edilir.)

Bu akım şeması doğrultusunda ruhsatların adlandırılması(ruhsat veya sertifika), süreleri veriliş şekilleri maden grupları arasında farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar ve bazı temel özellikler aşağıdaki tablo üzerinden açıklanmıştır:

MADEN RUHSAT GRUPLARI									
I.GRUP		II. GRUP		III. GRUP	IV. GRUP			V.GRUP	VI. GRUP
a	b	a	b	•	a	b	c	•	•
İ.R.	İ.R.	İ.R	A.R	A.R.	A.R.			A.S.	A.R.
			İ.R	İ.R.	İ.R.			İ.S	İ.R.

Tablodan görüldüğü gibi;

- 1/a,1/b ve 2/a grup madenler için doğrudan işletme ruhsatı,
- 5.grup madenler için arama sertifikası ve işletme sertifikası,
- diğer gruplar için arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmektedir.
- Aynı grup ruhsatlar üst üste verilemez. Aynı grup ruhsatlar ise üst üste verilebilir. Aynı veya ayrı grup maden işletme izin alanlarının üst üste talep edilmesi halinde Genel Müdürlükçe

konu incelenerek, kaynak kaybına neden olmayacak, maden işletmeciliğini ve işletme güvenliğini tehlikeye düşürmeyecek şekilde, ayrı ayrı çalışma imkânının tespiti halinde, çalışma esasları Bakanlıkça belirlenerek bu alanda ayrı gruplarda işletme izinleri verilebilir. Ancak, 2000 hektardan az olan 4. ve 6. grup işletme izin alanları ile 100 hektardan daha az olan 2. grup işletme izin alanları üzerine 1/b grubu işletme ruhsatı verilemeyeceği gibi 1/b grubu işletme izin alanları üzerine de 4.ve 6. grup veya 2.grup işletme izni verilemez. Bununla birlikte, farklı gruptaki işletme ruhsatlarının aynı kişiye ait olması veya talep sahiplerinin aralarında mutabakat sağladıklarını belgelemeleri halinde üst üste işletme izni verilir⁹.

●Maden işletme ruhsat sahiplerinin, ruhsat sahasının bir kısmı veya tamamında üçüncü kişilerle yapmış oldukları rödövens sözleşmeleri ve sözleşmelerdeki değişiklikler, tarafların talebi halinde devir ve intikal işlemlerinde bilgilendirme amacıyla maden siciline şerh edilir. Bu sözleşmelerde, bu alanlarda madencilik faaliyetlerinden doğacak İş Kanunu, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili idari, mali ve hukuki sorumluluklar rödövensçiya aittir. Ancak bu durum ruhsat sahibinin kanundan doğan sorumluluklarını ortadan kaldırmaz^{10, 11}.

MADENCİLİK FAALİYETLERİ VE MADEN İŞLETME FAALİYETLERİ TANIMLARI

Maden Mühendisliği disiplini için önemli olan bu iki ibare;

Maden Kanunu Uygulama yönetmeliğinde;

●Madencilik faaliyetleri, madenlerin aranması, üretilmesi, sevkiyatı, cevher hazırlama ve zenginleştirme, atıkların bertarafı, ruhsat sahasındaki stoklama /depolama işlemleri, maden işletmelerinin kapatılması ve çevre ile uyumlu hale getirilmesi ile ilgili tüm faaliyetler ve bu faaliyetlere yönelik tesislerin yapılması,

●Maden İşletme Faaliyetleri ise üretime yönelik hazırlık çalışmaları ve üretim yapılması için gerekli faaliyetler olarak tanımlanmıştır¹².

Görüldüğü gibi Madencilik faaliyetleri, aramadan başlayan çok geniş bir alanı, Maden işletme faaliyetleri ise üretimle(hazırlık dahil) ilgili daha dar bir alanı kapsamaktadır.

MADEN KANUNUNDA MADEN MÜHENDİSLERİNİN HİZMET VE YETKİLERİ

Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde maden mühendislerinin hizmet ve yetkileri,

●Maden mühendisliği kapsamında değerlendirilen etüt, araştırma-geliştirme, değerlendirme gibi hizmetler,

●Maden işletme faaliyetinin yapılabilirliğine yönelik fizibilite projesi ve raporu hazırlanması,

●İşletme ruhsat taleplerine esas, ruhsat alanında belirlenmiş bir maden rezervinin ekonomik olarak işletilmesine yönelik teknik ve mali konuları içeren işletme projesi hazırlanması,

●Maden işletmeciliği yapılacak alanlarda uygun üretim yöntemlerinin belirlenmesi,

●İşletme ruhsatlı sahalarda termin planında beyan edilen yıllık üretim ve yıl içerisinde gerçekleştirilen işletme faaliyetine ait bilgi formlarının hazırlanması,

●İşletme ruhsatlarının süresinin uzatılması için ruhsat alanında belirlenmiş bir maden rezervinin ekonomik olarak işletilmesine yönelik teknik ve mali konuları içeren(temdit-süre uzatımı) işletme projesi hazırlanması,

⁹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 33

¹⁰ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 100

¹¹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, Ek madde 7

¹² 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 4

- Ekonomik ömrünü doldurmuş ve rezervi bitmiş veya mevcut şartlarda çalışma imkanı bulunmayan işletme ruhsatlı sahaların son durumlarının tespit edilmesi ve buna ilişkin terk raporunun hazırlanması,
- Arama maksatlı sondaj kuyusu inşa ve tatbik projesi, ayrıca kuyu, galeri gibi fiziki müdahale gerektiren faaliyetlere ilişkin inşa ve tatbik projelerin hazırlanması,
- Maden ruhsat sahalarında patlayıcı madde kullanım, patlatma dizaynının belirlenmesi ve kapasite raporu hazırlanması,
- Üretim yapılan ruhsat sahalarındaki imalat haritaları hesaplamalarının yapılması ve arza uygunluğunun kontrolü,
- Maden işletmelerinde teknik nezaret hizmetleri,
- Maden işletmelerinde daimi nezaret hizmetleri,
- Maden işletmelerinde teknik eleman hizmetleri¹³, şeklinde belirtilmiştir. Belirtilen bu görevlerden nezaretle ilgili olarak;

Maden Kanununa göre;

Nezaret, işletmelerin tekniğine ve emniyet nizamnamelerine uygun olarak yürütülmesinin kontrolü, Nezaretçi ise, bu nezaret görevini yapan sorumlu yetkili maden mühendisi olarak tanımlanmaktadır¹⁴. Diğer yandan, Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde ise nezaretçi adı, teknik nezaretçi olarak somutlandırılmış ve işletmelerdeki faaliyetlerin teknik ve emniyet yönünden nezaretini yapan, kanunun 29. maddesi gereği faaliyet bilgi formunun hazırlanmasından sorumlu ve yetkili maden mühendisi olarak tanımlanmış¹⁵ olup bu durumda maden işletme faaliyetlerinin maden mühendisi nezaretinde yapılması zorunluluğu^{16, 17}. Kanun gereğidir.

Teknik nezaretçinin görevi, bu anlamda kamu malı olan madenlerdeki işletme faaliyetlerinin tekniğine uygun ve güvenli bir şekilde yapılmasına kamu adına nezaret ve gözetimde bulunmaktır. Teknik nezaretçi bir ölçüde devletin sahadaki gözetmeni, kontrol mühendisidir.

MADEN İŞLETMELERİNDE TEKNİK NEZARET, DAİMİ NEZARET VE TEKNİK ELEMAN

Maden Kanununda, "Maden işletme faaliyetleri, maden mühendisi nezaretinde yapılır. Yeraltı üretim yöntemiyle çalışan işletmeler ile en az on beş işçi çalıştıran açık işletmeler asgari bir maden mühendisi istihdam etmek zorundadır. Teknik ve daimi nezaretçinin görev,

¹³ **5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 105**

¹⁴ **5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 3**

¹⁵ **5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 2**

¹⁶ **5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 31**

¹⁷ **5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 134**

yetki, sorumlulukları, atanma usul ve esasları, vardiyalı çalışan işletmelerde işletmenin büyüklüğü ve niteliği esas alınarak her vardiyada zorunlu olarak istihdam edilecek maden mühendisi ile ruhsat sahasında görevlendirilecek teknik elemanların çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.¹⁸”denmektedir.

Kanun, maden işletme faaliyetleri ile faaliyetin yapıldığı ruhsat sahasını ayırmıştır. Uygulama yönetmeliğinde, “*üretim yönelik hazırlık çalışmaları ve üretim yapılması için gerekli faaliyetler*” olarak tanımlanan maden işletme faaliyetlerinin maden mühendisi nezaretinde yapılması, teknik nezaretçi, daimi nezaretçi ile vardiyalı çalışan işletmelerde vardiyada görevlendirilecek mühendislerin maden mühendisi olması koşulu kanunun açık hükmüdür.

TEKNİK NEZARETÇİ NİTELİKLERİ

Maden işletmelerinde teknik nezaretçi olabilmek için öncelikle;

- TC vatandaşı ve Maden Mühendisi olmak zorunluluğu bulunmaktadır. Bu şartlara haiz olup ta teknik nezaretçilik yapmak isteyenlerden;
- teknik nezaretçi olarak ilk defa atanacak olanlarda, Maden Mühendisleri Odası tarafından yapılacak eğitim semineri sonucunda verilen teknik nezaretçi sertifikasına sahip olmaları gerekmektedir. Ancak, maden işletmelerinde veya madencilikle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarında denetim ve işletme faaliyetlerinde fiili olarak en az beş yıl çalışan maden mühendisleri için bu sertifika şartı aranmaz. / (istisna)
- yeraltı işletme faaliyetlerine nezaret edecek olanlarda, yeraltı maden işletmelerinde en az iki yıl deneyimli olmak ve bu deneyimi belgelemek.
- yeraltı işletme faaliyetlerine nezaret edecek olanlardan 65 yaş ve üzerindeki için yeraltında çalışabileceğine dair tam teşekküllü hastaneden her iki yılda bir heyet raporlu olmak¹⁹ koşulları aranmaktadır.

İstisnadan yararlanabilmek için aşağıda formatı verilen dilekçe ve ekleri ile TMMOB-Maden Mühendisleri Odasına başvurulması gerekmektedir²⁰;

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU BAŞKANLIĞI'NA ANKARA

Odamız Yönetim Kurulunun 27.06.2005 gün ve 63 sayılı kararına göre, 5995 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 132. maddesindeki istisnadan yararlanarak Teknik Nezaretçi Sertifikasını almak istiyorum.

¹⁸ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 31

¹⁹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde132

²⁰ TMMOB-MMO web sayfası, teknik nezaretçilik, istisna taleplerine ilişkin duyuru

Gereği hususunu arz ederim. .../...../200..

Adı Soyadı:

İmza :

Oda Sicil No :

T.C. Kimlik No :

Doğum Yeri :

Doğum Tarihi :/...../.....

Unvanı :

Adres :

..... /

Tel :

Cep Tel :

E-mail :@.....

Belgenin neden istendiği;

- Daha önceden teknik nezaretçilik yapıldığından
- 5 yıl/daha fazla maden sektöründe çalışıldığından

EKLER:

* **Özel Sektördeki Hizmetleri İçin;** bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumundan hizmet döküm belgesi ile en az beş yıllık sürede çalıştığı kurum ve kuruluşlardan alacağı, ilgili kurum veya kuruluş yetkilisince imza altına alınmış ve işyeri sicil numarası, çalışma süresi, unvanı, çalıştığı birim ve görev tanımının (işletme ya da denetim faaliyeti şeklinde) yer aldığı hizmet döküm cetveli ile işyerinin Ticaret Sicil Gazetesi kaydı ve yetkili imza sirküleri,

* **Kamudaki Hizmetleri İçin;** bağlı oldukları sosyal güvenlik kurumundan veya çalışmakta olduğu kurum veya kuruluştan alacakları hizmet döküm belgesi ile en az beş yıllık sürede çalıştığı kurum ve kuruluşlardan alacağı, ilgili kurum veya kuruluş yetkilisince imza altına alınmış ve işyeri sicil numarası, çalışma süresi, unvanı, çalıştığı birim ve görev tanımının (işletme ya da faaliyeti şeklinde) yer aldığı hizmet döküm cetveli,

TEKNİK NEZARET GÖREVİ ALINABİLECEK SAHA SAYISI

Teknik nezaretçi olabilme şartlarına haiz olan bir maden mühendisi,

- 1(a) maden grubundan beş, diğer gruplardan beş olmak üzere en fazla on ruhsat sahasında,
- 1(a) grubunda nezaretçilik görevi olmadan diğer gruplar için ise en fazla beş ruhsat sahasında,

•diğer gruplarda görev almamak koşuluyla salt 1(a) grubunda en fazla on ruhsat sahasında teknik nezaretçilik görevi yapabilme²¹ hakkına sahiptir.

1(a)	1(b)	II	III	IV	V	VI	TOPLAM
•••••			•••••				10
			•••••				5
••••• •••••							10

• istifa eden veya azledilen nezaretçiler, bu sınırlar içerisinde kalmak koşuluyla aynı yıl içinde en fazla üç yeni nezaretçilik görevi alma olanağı bulunmakta olup, teknik nezaretçilik görevi sayısı bunları geçtiği tespit edilirse, on beş gün içerisinde nezaretçilik sayısının bu sınırlara indirilmesi zorunludur. Aksi halde bu kişiler üç yıl süre ile yeni bir nezaretçilik görevine atanamazlar²².

TEKNİK NEZARETÇİNİN GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

Teknik nezaretçinin görev, yetki ve sorumlulukları aşağıya sıralanmıştır²³:

•teknik nezaretçi, sorumluluk alanı Genel Müdürlükçe onaylanmış ruhsat sahasının her yerinde görevi ile ilgili inceleme yapmak ve gerekli her türlü bilgiyi alma ve kanun kapsamında gerekli önlemlerin aldırılması yetkisine sahiptir. Bu yetkinin kullandırılmamasından ruhsat sahibi sorumludur.

•teknik nezaretçi, nezaret görevini Kanun hükümleri kapsamında yürütür. Teknik nezaretçi, atandığı ve sorumlu olduğu ruhsat sahasındaki faaliyet ve üretimleri on beş günde **en az** bir defa denetlemek, tespitlerini ve önerilerini teknik nezaretçi defterine not etmek zorundadır.

•teknik nezaretçi, atanmış olduğu işyerindeki faaliyetler ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları, öneri ve önlemleri belirler. Ruhsat sahibi/vekili tarafından bu öneri ve önlemler işyerinde çalışanların görebileceği şekilde ilan edilir, ya da panoya asılır. Bu öneri ve önlemler aynı zamanda teknik nezaretçi tarafından; içeriği Genel Müdürlükçe belirlenmiş, noter onaylı "Teknik Nezaretçi Defteri" ne rapor edilerek ruhsat sahibine bildirilir. Eksiklik ve aksaklıkların, öneri ve önlemlerin rapor edilmemesinden teknik nezaretçi, bunların yerine getirilmemesinden ruhsat sahibi sorumludur.

•teknik nezaretçi, işyerinde yaptığı inceleme ve gözlemlerde işletme projesine aykırı faaliyette bulunulduğunu ve faaliyetlerin can ve mal güvenliği açısından tehlikeli bir durum oluşturduğunu tespit etmesi durumunda maden üretimine yönelik faaliyetleri durdurur ve ilgili kurum ve kuruluşlara bildirir.

TEKNİK NEZARETÇİ ATAMASI

²¹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 133

²² 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 133

²³ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 134

•Teknik nezaret hizmetleri, Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odası Serbest Maden Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim Ve Belgelendirme Yönetmeliğine göre, Serbest Maden Mühendisliği belgesi(SMM) ile büro tescil belgesine tabi serbest maden mühendisliği hizmetleridir²⁴.Anılan yönetmeliğe göre teknik nezaretçilik yapmak isteyen maden mühendislerinin öncelikle Maden Mühendisleri Odasına üye olma zorunluluğu vardır.

Üyelik için;

▪Diploma veya çıkış belgelerinin aslı veya onaylı fotokopisi (*Fotokopi Odaca aslı görülerek onaylanabilir*),

▪ İki adet vesikalık fotoğraf,

▪ Nüfus cüzdanı fotokopisi (*Fotokopi Odamızca aslı görülerek onaylanabilir*) belgeleri ile Odaya müracaat edilmesi gerekmektedir.

Üyelikten sonra alınması gereken Serbest Maden Mühendisliği belgesi(SMM) almak için;

▪ **Ücretli Çalışan Maden Mühendisleri,**

1- Yazılı Hizmet Sözleşmesi Sureti

2- Son Ay Bordrosu

3- SSK İşe Giriş Bildirgesi

4- SSK Hizmet Döküm Cetveli

5- Son altı ay içerisinde düzenlenmiş noter onaylı imza sirküleri ile,

▪ **Kendi Adına Serbest Çalışan Maden Mühendisleri,**

1- Vergi levhası

2-(Varsa) Yanında ücretli olarak çalışan maden mühendisleri ile yapılan hizmet sözleşmesinin ve son ay bordrosunun sureti

3-Son altı ay içerisinde düzenlenmiş noter onaylı imza Sirküleri ile,

▪ **Adi ortaklık ortağı olarak çalışan Maden Mühendisleri,**

1- Vergi levhası

2-(Varsa) Yanında ücretli olarak çalışan maden mühendisleri ile yapılan hizmet sözleşmesinin ve son ay bordrosunun sureti (*İşe yeni başlayanlar bir ay sonra bordrolarını getirmek üzere yazılı taahhüt vereceklerdir.*)

3- Son altı ay içerisinde düzenlenmiş noter onaylı imza sirküleri

4- Ortakların tamamı tarafından imzalanmış ortaklık sözleşmesinin noter onaylı sureti ile,

▪ **Sermaye şirketi ortağı olarak çalışan Maden Mühendisleri,**

1-Şirket ana sözleşmesinin yayımlandığı Ticaret Sicil Gazetesinin aslı veya noter onaylı sureti

2-(Varsa) Yanında ücretli olarak çalışan maden mühendisleri ile yapılan hizmet sözleşmesinin ve son 4 (dört) ay bordrosunun sureti (*İşe yeni başlayanlar bir ay sonra bordrolarını getirmek üzere yazılı taahhüt vereceklerdir.*)

3-Son altı ay içerisinde düzenlenmiş noter onaylı imza sirküleri ile Maden Mühendisleri Odasına başvuruları gerekmektedir. Serbest Maden Mühendisliği Başvuru Formu ve imza sirküleri ile ilgili örnek formlar aşağıda verilmiştir:

²⁴**Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odası Serbest Maden Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim Ve Belgelendirme Yönetmeliği, madde 6**

TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI
SERBEST MADEN MÜHENDİSLİĞİ BELGESİ
BAŞVURU FORMU*

SMM NO:
SMM KAYIT TARİHİ

BAŞVURU SAHİBİNİN	Adı ve Soyadı	:
	Oda Sicil No	:
	Bitirdiği Üniversite	:
	Mezuniyet Yılı	:
	Unvanı	:	☐ Maden Mühendisi ☐ Maden Yüksek Mühendisi

SMM ÇALIŞMA STATÜSÜ	ÜCRETLİ ÇALIŞAN		
	İşyerinin Unvanı	:
	İşyeri Sigorta Sicil No	:
	Başvuru Sahibi SSK Sicil No	:
	SERBEST ÇALIŞAN		
	☐ Kendi Adına	☐ Adi Ortaklık Ortağı	☐ Sermaye Şirketi (Ltd.,A.Ş.,vb.) Ortağı
	İşyerinin Unvanı	:
	Başvuru Sahibi BAĞ-KUR/SSK Sicil No	:
	Vergi Dairesi	:
	Vergi Numarası	:

İLETİŞİM BİLGİLERİ	İŞ		
	Adres	:
	Tel	:
	Faks	:
	EV		
	Adres	:
	Tel	:
	E-posta	:
	Cep	:

Yukarıdaki bilgiler ile bu formun eki olarak sunduğum belgelerin ve bilgilerin doğru ve gerçeğe uygun olduğunu, bu bilgilerdeki herhangi bir değişikliği en geç 1(bir) ay içerisinde Maden Mühendisleri Odası'na bildireceğimi, buna göre kayıt ve tescilimin yapılmasını arz ve beyan ederim/..../200..

Adı Soyadı :
İmza :

* Bu belgeyi doldururken lütfen arka sayfadaki açıklamalara dikkat ediniz.

SMM NO:		
TMMO MADENMÜHENDİSLERİ ODASI		İMZA ÖRNEĞİ
SMM BELGESİNİN		
VERİLİŞ TARİHİ		
İPTAL TARİHİ		
İLGİLİ MÜHENDİSİN		
ADI		
SOYADI		
KANUNİ ADRESİ		

Diğer yandan, Maden İşleri Genel Müdürlüğünce teknik nezaretçi atanması için ruhsat sahibi veya hammadde üretim izin sahibi kamu kurum ve kuruluşunca²⁵;

•Teknik nezaretçi atama belgesi (Ek form 20)

•yer altı işletme yöntemiyle çalışan ruhsat sahalarında maden mühendislerinin, sadece yeraltında iki yıl çalıştığına dair belgelerle yapılan müracaat üzerine Maden Mühendisleri Odasınca verilen yer altı işletmesine atanacağına dair onayı,

•ruhsat sahibi veya hammadde üretim izin sahibi kamu kurum ve kuruluşunun 2.07.1964 tarih ve 492 sayılı Harçlar Kanunu gereğince yatırdığı teknik nezaretçi tayin harcı makbuzu,

•ilk defa atanacaklardan teknik nezaretçi sertifikası, oda sicil belgesi, diploma veya çıkış belgesinin aslı veya onaylı sureti,

•atama belgesinde adı geçenlere ait imza beyanları(*kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar için istenmez.*) belgelerle Maden İşleri Genel Müdürlüğüne müracaat edilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar için atamada maden mühendisleri odasından onay için ücret alınmaz. Atama işleminin tesis edilmesine engel bir durum yoksa müracaat tarihi esas alınmak kaydıyla, Genel Müdürlükçe düzenlenen Teknik nezaretçi atama belgesinin onaylanması ile atama gerçekleşir.

•ruhsat sahasında birden fazla işletme var ise her işletmeye ayrı ayrı teknik nezaretçi atanabileceği gibi, Ruhsat sahasının tamamına da atanabilir. Teknik nezaretçinin ruhsat sahasının tamamına yapılan atamadan sonraki bir tarihte ruhsatta belli bir alanda ve gerekirse kot belirtilerek başka bir işletmeciye/röдовансçıya verilen bir alan için işletmeci/röдовансçı adı belirtilmek suretiyle atama bu alanlar için yenilenebilir. Aksi halde sahanın tamamına atanmış teknik nezaretçinin görev ve sorumlulukları sahanın geneli için devam eder.

• Genel Müdürlük tarafından belirlenen ve faaliyet bilgi formu ya da imalat haritalarında beyan edilen pasa, atık/artık ve cürufklar ile stoktan maden sevkiyatı yapılması esnasında teknik nezaretçi şartı aranmaz. Bu sevkiyatlar sırasında can ve mal güvenliği ile ilgili

²⁵ **5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 131**

tedbirlerin alınmasından sevkiyatı yapan kişiler sorumlu olup, galeri sürülmesi ve/veya üretime hazırlık çalışmalarında teknik nezaretçi atanması zorunludur²⁶.

Teknik nezaretçi atama belgesi olarak ifade edilen 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği ek form 20'in bir örneği aşağıda verilmiştir:

Ek Form- 20					
T.C.					
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA					
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)					
TEKNİK NEZARETÇİ ATAMA BELGESİ					
RUHSATIN/SERTİFİKANIN	:				
İli	:				
İlçesi	:				
No	:				
Grubu	:				
İşletme Yöntemi	:	: I- Açık İşletme ☐ II-Açık İşletme (Patlayıcı Kullanılan) ☐			
		III- Yeraltı İşletmesi ☐ IV- Yeraltı İşletmesi (Grizulu) ☐			
RUHSAT/SERTİFİKA SAHİBİNİN:					
Adı ve Soyadı	:				
T.C. Kimlik No	:				
Telefon	:				
Vergi Dairesi ve Vergi No'su	:				
Harç Makbuz Tarih ve No'su	:				
Ruhsat Sahibi İmza	:				
Ruhsat Sahibi Adres	:				
Atama yapılan Koordinatlar	:	:(Atama lokal olarak belli bir bölgeye yapılacak ise yedi basamaklı koordinat verilmedir.)			
		<u>1.NOKTA</u>	<u>2.NOKTA</u>	<u>3.NOKTA</u>	<u>4.NOKTA</u> <u>5.NOKTA</u>
Sağa (Y)
Yukarı (X)
İşletmecisi Adı	:				
TEKNİK NEZARETÇİNİN:					
Adı ve Soyadı	:				
T.C. Kimlik No	:				
Telefon	:				
Diploma Tarih ve No'su	:				
Maden Mühendisleri Oda Sicil No	:				
Daimi/Teknik Nezaretçilik Yaptığı Diğer	:				
Sahaların Adedi ve Numaraları	:				
Bağkur/Sigorta Sicil No'su	:				
Vergi Dairesi ve Vergi No'su	:				
Yazışma Adresi	:				
E-Posta	:				
İmza	:				
Maden Mühendisleri Odası Vizesi	:				
Yukarıda bilgileri verilen sahaya Maden Mühendisi....., 3213 sayılı Maden Kanununun 31 inci maddesi gereğince teknik nezaretçi olarak tayin edilmiştir.					
ONAY					
.....					

²⁶ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 134

TEKNİK NEZARETÇİLİK HİZMET SÖZLEŞMESİ

I. TARAFLAR

- 1) Ruhsat Sahibinin;
 - a) Adı ve Soyadı:
 - b) Adresi:
 - c) Telefon, E-Posta ve Sair İletişim Bilgileri:
- 2) Teknik Nezaretçinin;
 - a) Adı ve Soyadı:
 - b) Adresi:
 - c) Telefon, E-Posta ve Sair İletişim Bilgileri:
- 3) Madenin;
 - a) Cinsi:
 - b) Yeri:
 - c) Ruhsat Numarası:

Burada beyan edilen adres ve sair iletişim bilgileri tarafların resmi tebligat adresleri olup bu adreslere yapılan ihtar ve ihbarlar geçerlidir.

II. İŞİN KONUSU

İşbu sözleşme ile teknik nezaretçi maden mühendisi ruhsat sahibinin yukarıda cinsi, yeri ve ruhsat numarası verilen maden işletmesinde 5177 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanununun 31. maddesinde öngörülen teknik nezaretçilik hizmetini bu sözleşmede öngörülen koşullarla ve Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğindeki düzenlemelere uygun olarak vermeyi, ruhsat sahibi de verilen hizmet karşılığında teknik nezaretçiye bu sözleşmede öngörülen ücreti ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

III. SÜRE

Sözleşmenin süresi yıldır. Sürenin bitiminde tarafların yenileneme konusunda yazılı olarak anlaşamamaları halinde sözleşme kendiliğinden sona erer.

IV. ÜCRET

Teknik nezaretçilik hizmetine karşılık ruhsat sahibi teknik nezaretçiye aylık TL ücret ödeyecektir. Ücret net olup, KDV, stopaj vb. yasal yükümlülükler işverene aittir.

V. TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- 1) Teknik nezaretçi, işyerinin her yerinde görevi ile ilgili inceleme yapmak ve gerekli her türlü bilgiyi almak yetkisine sahiptir. Bu yetkinin kullandırılmamasından Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 111/a maddesi gereğince ruhsat sahibi sorumludur.
- 2) Teknik nezaretçi, ruhsat sahasındaki faaliyet ve üretimleri en az onbeş(15) günde bir yerinde denetlemek, tespitlerini ve önerilerini teknik nezaretçi defterine not etmek, ruhsat sahibi de teknik nezaretçinin denetimini yapabilmesi için gerekli koşulları sağlamakla yükümlüdür.

²⁷ *TMMOB-MMO web sayfası, teknik nezaretçilik, örnek teknik nezaretçilik hiz.sözleşmesi*

3) İşyerinde yaptığı inceleme ve gözlemlerde iş sağlığı ve güvenliği yönünden tehlikeli bir durumun varlığını tespit etmesi ve hemen tedbir alınmasının mümkün olmadığını belirlemesi durumunda teknik nezaretçi, işletme faaliyetini tedbir alınıncaya kadar durdurur ve durumu ilgili kuruluşlara bildirir. Teknik nezaretçinin bu şekilde işletme faaliyetini durdurması, ruhsat sahibinin bu sözleşmeyi feshi ve teknik nezaretçiyi azli için haklı sebep oluşturmaz.

4) Teknik nezaretçinin denetlemeler için yapacağı yol, barınma, yemek vb. masraflar ruhsat sahibi tarafından karşılanır.

5) Teknik nezaretçi, tespit ettiği eksiklik ve aksaklıkları, öneri ve önlemleri işyerinde çalışanların görebileceği şekilde ilan etmekle ya da panoya asmakla yükümlüdür. Aynı zamanda noter onaylı teknik nezaretçi defterine rapor ederek durumu ve önerilerini ruhsat sahibine bildirir. Eksiklik ve aksaklıklar ile öneri ve önlemlerin rapor edilmemesinden teknik nezaretçi, teknik nezaret defterinin işletmede muhafazasından ve teknik nezaretçinin tespit edip deftere işlediği eksiklik ve aksaklıklara ilişkin tedbirlerin alınmamasından ruhsat sahibi sorumludur.

6) Teknik nezaretçinin gerekçesiz olarak veya haksız bir gerekçe ile azledilmesi ya da ücretinin ödenmemesi, sahaya götürülmemesi, sahada inceleme yapmasına izin verilmemesi, yapacağı incelemeler neticesinde getireceği önerilere uyulmaması vb. nedenlerle istifası halinde ruhsat sahibinin sözleşme süresi sonuna kadar nezaretçiye ödemeyi taahhüt ettiği ücret muaccel hale gelir.

VI. YETKİLİ MAHKEME VE İCRA DAİRESİ

Bu sözleşmeden doğacak anlaşmazlıklarda mahkeme ve icra daireleri yetkilidir.

İşbu sözleşme .../.../20..... günü iki nüsha olarak düzenlenmiştir.

Teknik Nezaretçi,

Ruhsat S.

TEKNİK NEZARETÇİ DEFTERİ

Teknik nezaretçi defteri, teknik nezaretçinin atanmış olduğu işyerindeki faaliyetler ile ilgili tespit ettiği eksiklik ve aksaklıkları, bunlar için belirlediği öneri ve önlemleri yazdığı, içeriği Genel Müdürlük tarafından belirlenmiş noter onaylı defterdir²⁸.

•Teknik nezaretçi defterinin muhafazasından ruhsat sahibi sorumludur²⁹.

•Teknik nezaretçinin deftere rapor ettiği, işyerindeki faaliyetlerle ilgili eksiklik ve aksaklıklar, öneri ve önlemler, Ruhsat sahibi/vekili tarafından çalışanların görebileceği şekilde ilan edilmesi ya da panoya asılması gerekmektedir³⁰.

²⁸ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 134

²⁹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 4

³⁰ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde 134

TEKNİK NEZARETÇİ DEFTERİ İÇERİĞİ

Teknik nezaretçi defterinin içeriği Maden İşleri Genel Müdürlüğünce belirlenmiş olup, aşağıda gösterilmiştir³¹.

³¹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, Ek 4

**TEKNİK NEZARETÇİ DEFTERLERİNDE RAPOR EDİLMESİ GEREKEN
HUSUSLAR**

DENETİM TARİHİ: .../.../.....

Mevcut ocak/ocakların temsili koordinatı:
Örtilen madenin cinsi:
Faaliyetler, izin alanları (7. madde izinleri, ÇED, Orman, GSM vs.) hakkında bilgi:
Basamak şev açısı, basamak yüksekliği, genişliği ve basamak sayısı:
Sevlerde tehlikeli durum olup olmadığı hakkında bilgi:
Patlatmaların çevreye etkisine ilişkin bilgi:
Patlayıcı madde deposu var ise gerekli tedbirler hakkında bilgi:
5 günlük üretim ve stok miktarı (ton, kg, gr, m ³ , lt, vs):
Örtilimi yapan hakkında bilgi (ruhsat sahibi, rödövanşçı, taşeron vs):
Örtilme faaliyetlerinde çalışan personel sayısı:
Örtilim yöntemi hakkında bilgi:
Yeraltı ocaklarında havalandırma sistemi hakkında bilgi: Doğal () Cebri ()
Yeraltı çalışma yerlerinin insanın kaçmasına imkân verecek şekilde en az iki ayrı yolla üstüne bağli olup olmadığı hakkında bilgi:
Galeride kullanılan tahkimat hakkında bilgi:
Yer altı ocaklarında insan ve maden nakliyesi hakkında bilgi:
Yeraltında kullanılan patlayıcı madde ve kapsül hakkında bilgi:
Ocak/ocaklarda faaliyetlerin projeye uygun yürütölüp yürütölmediğı hakkında bilgi:
Malat ve havalandırma planının her ay kayıtlara işlenip işlenmediğı hakkında bilgi:
Örtilme ocaklarda elektrik tesisatında ana devre kesici olup olmadığı hakkında bilgi:
Örtilme yeraltı kömür ocaklarında elektrik tesisatının ve motorlarının alevsizedirmazlık zellikte olup olmadığı hakkında bilgi:
Diğer Hususlar (Yukarıdakilerin dışında tespit edilen eksiklik, hata ve önerilerle ilgili bilgiler belirtilecektir.):
: Denetim tarihi itibariyle tespit ve önlemlere yer verilecektir.
RUHSAT SAHİBİ İMZASI
TEKNİK NEZARETÇİ İMZASI

•Öte yandan, teknik nezaretçi defterinde bir standart getirmek, maden sahası ile ilgili raporlanan talimatların daha sağlıklı korunabilmesi için Maden Mühendisleri Odasının 'teknik nezaretçi defteri' hazırlanmıştır³².

•Hazırlanan defterin ilk sayfası noter onayı için olup, sonraki sayfada oda onay sayfası bulunmaktadır. ODA onay sayfasının 2.nüshası ruhsat sahibi veya teknik nezaretçi tarafından doldurularak ODA Merkezine veya ODA şubelerine elden teslimi veya iletilmesi gerekmektedir. Defter, Teknik nezaretçiye yönelik kısa hatırlatmalar ve kontrol listesi ile devam etmekte olup, raporların yazılacağı yaklaşık 5 yılı içerecek şekilde 150 otokopili sayfadan oluşmaktadır. Defterin geri kalan bölümünde; Maden Kanunu Uygulama

³² Maden Mühendisleri Odası web sayfası, teknik nezaretçi defteri

Yönetmeliğinin teknik nezaretçilikle ilgili maddeleri ile maden mühendislerinin yararlanabileceği teknik bilgiler, ayrıca saha sınır haritası ve saha ruhsatı fotokopisinin konulacağı şekilde bir bölme bulunmaktadır.

•her bir raporun yazılacağı kopyalı ve koparılabilir üç nüshanın, bir nüshası defterde kalacak, ikinci nüshası(*ruhsat sahibi tarafından*) iş yeri ilan tahtasına asılacak, üçüncü nüshası ise gerek görülür, ihtiyaç hissedilirse teknik nezaretçide kalacaktır.

Defterin odaca onay sayfası aşağıda verilmiştir.

TEKNİK NEZARETÇİ DEFTERİ III Defter No:
TEKNİK NEZARETÇİ DEFTERİNİN KULLANILACAĞI RUHSATIN / SERTİFİKANIN
İli :
İlçesi :
Ruhsat No :
Grubu / Madenin Cinsi :
İşletme Yöntemi: I- Açık İşletme II- Yeraltı İşletmesi
RUHSAT SERTİFİKA SAHİBİNİN
Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No. :
Telefon :
:
Ruhsat Sahibi Adres :
:
İş bu defter 100 sayfadan ibarettir. Her sayfa 1 asıl, 2 fotokopili kullanılmak üzere tasdik olunmuştur.// 201..
TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI

DEFTER YAZILIRKEN DİKKAT EDİLECEK ÖNEMLİ HUSUSLAR

Teknik nezaretçinin raporlama yaparken belirleyici olan mesleki bilgisi, donanımı, kanun, tüzük ve yönetmeliklere hâkimiyeti, deneyimi, ahlaki ve sorumluluk duygusudur. İşletmeyi denetime gelecekler ile herhangi bir kaza anında savcılıkça/mahkemece ilk bakılacak ve talep edilerek el konulacak olan bu deftere yazılacak raporlar ve gerekiyorsa çizilecek kroki/şekil/resimler teknik nezaretçi için çok önemli olup, gerekli özenin gösterilmesi zorunludur.

•Teknik Nezaretçi defterinin Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği eki olan EK-4 de belirtilen şekilde düzenli tutulması zorunludur. Aksi takdirde yıllık ruhsat harcı tutarı kadar idari para cezası uygulanır.

- defter tükenmez kalemle doldurulacak, kazıntı/silinti yapılmayacaktır. Yazılanlarla ilgili herhangi bir düzeltme yapılması gerektiğinde üzeri çizilerek burası teknik nezaretçi tarafından paraflanacaktır.
- tespit edilen eksiklik ve aksaklıkların ve bunların ortadan kaldırılması için yazılacak öneri ve önlemler için risk değerlendirmesi temelinde mevzuata dayandırılarak yazılmasında büyük yarar vardır.
- eksikliğin ve aksaklığın tespit edildiği yerin konumunun yazılması faydalı olacaktır.

TEKNİK NEZARETÇİ DEFTERİNİN İMZALANMASI³³

Teknik nezaretçi defteri, teknik nezaretçi ve ruhsat sahibi/vekili ile birlikte imzalanır. (*imza ile birlikte ad-soyad da yazılmalıdır*) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait hammadde üretim iznli sahalarda yükleniciler marifetiyle çalışılması ve teknik nezaretçi atamasında yüklenicinin de imzasının bulunması halinde defter, teknik nezaretçi ile birlikte yüklenici firma yetkilileri tarafından imzalanır.

Defterin birlikte imzalanmaması, düzenli tutulmaması halinde ruhsat sahibine on yıl süreli işletme ruhsatları için belirlenen yıllık işletme ruhsat harcı tutarında idari para cezası uygulanır. Yüklenicinin imzalamaması halinde uygulanacak bu para cezası yüklenici tarafından ödenir.

TEKNİK NEZARETÇİ- CEZALAR-ÖRNEKLER

Teknik nezaretçinin görev, yetki ve sorumlulukları başlığı altında anlatıldığı gibi, Teknik nezaretçi, nezaret görevini Kanun hükümleri kapsamında yürütür ve atandığı ve sorumlu olduğu ruhsat sahasındaki faaliyet ve üretimleri on beş günde en az bir defa denetlemek, tespitlerini ve önerilerini teknik nezaretçi defterine not etmek zorundadır³⁴. Aksi takdirde teknik nezaretçi Maden İşleri Genel Müdürlüğünce uyarılır. İkinci kez aynı ruhsat ile ilgili olarak bu yükümlülüklerinin yerine getirilmemesi durumunda teknik nezaretçinin kanun gereğince yapacağı beyanlar bir yıl süre ile geçersiz sayılır. Fiilin her tekrarında hak mahrumiyeti uygulamasına devam edilir. Uygulanan uyarı ve hak mahrumiyeti Maden Mühendisleri Odasına bildirilir.

Gerçek dışı veya yanıltıcı beyanda bulunmak suretiyle kanun hükümlerinin uygulanmasını engelleyen ve haksız surette hak iktisabına neden olan teknik nezaretçi Maden İşleri Genel Müdürlüğünce uyarılarak Genel Müdürlük kayıtlarına işlenir. Üç yıl içinde tekrarı halinde yaptığı beyanlar bir yıl süre ile geçersiz sayılır. Fiilin her tekrarında hak mahrumiyeti uygulamasına devam edilir. Bağlı olduğu odaya bildirilir³⁵.

MİGEM'CE VERİLEN BAZI CEZA ÖRNEKLERİ;

- yılları için verilen faaliyet raporları ile ruhsat sahasındaki faaliyetlerin gerçeği yansıtmaması nedeniyle Maden Mühendisi.....uyarılması,

³³ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde134

³⁴ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde134

³⁵ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde137

- mahallinde yapılan tetkik neticesinde;teknik nezaretçinin istifa dilekçesi ekinde bulunan işletme faaliyeti bilgi formunda sahada üretim olmadığının beyan edilmesi, ancak görevlendirilen heyetin raporunda üretim ve satış faaliyetinin olduğunun belirtilmesi nedeniyle saha teknik nezaretçisi Maden Mühendisiuyarılması,
- teknik nezaretçi defterinin düzenli ve amacına uygun olarak tutulmadığı tespit edildiğinden sahanın teknik nezaretçisi Maden Mühendisi..... uyarılması,
- mahallinde tetkik neticesinde can ve mal emniyeti açısından gerekli önlemlerin alınmasına yönelik talimatnamenin yazılmaması ve uyarıların yapılmaması nedeniyle sahanın teknik nezaretçisi Maden Mühendisi uyarılması,
- ruhsat sahası dışından yapıldığı tespit edilen kaçak üretim ile ilgili saha teknik nezaretçisi Maden Mühendisi Uyarılması,
- ruhsat sahasındaki madencilik faaliyetlerinden haberdar olmaması ve teknik nezaretçi defterinin bulunmaması nedeniyle saha teknik nezaretçisi Maden Mühendisi Uyarılması,

TEKNİK NEZARETÇİNİN GÖREVİNİN SONA ERMESİ³⁶

Teknik nezaretçinin görevi;

- teknik nezaretçinin istifası,
- teknik nezaretçi veya işverenin(azil) aralarındaki sözleşmeyi iptal etmeleri,
- teknik nezaretçinin ölümü,
- ruhsatın devri, iptali, terki, intikali, tescili(unvan değişikliği hariç),birleştirme halinde sona erer.
- teknik nezaretçinin görevinin sona ermesinden sonra ruhsat sahibi tarafından en geç on beş gün içerisinde yeni bir teknik nezaretçi atanması zorunludur. Atama yapıncaya kadar teknik ve emniyet yönünden tüm sorumluluk ruhsat sahibine aittir.
- istifa ve azillerin Maden İşleri Genel Müdürlüğüne on beş gün içinde bildirilmesi zorunlu olup aksi halde tarafların yasal sorumluluğu devam eder. Üretim faaliyetlerine devam edilmesi halinde teminat irat kaydedilir.

•Teknik nezaretçinin istifası halinde;

- teknik nezaretçi, görev yaptığı döneme ait işletme faaliyet bilgi formunu iki nüsha halinde düzenleyerek bir kopyasını ruhsat sahibine verir, diğer kopyasını ve sahanın son durumuna ilişkin öneri ve önlemleri içeren raporu, ruhsat sahibi tarafından da imzalanarak Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne verir. Ruhsat sahibinin imzadan kaçınması halinde noterden ihbarname gönderilerek istifa dilekçesi ekinde arz edilir. Aksi halde faaliyet bilgi formları ve raporlar verilmeye kadar teknik nezaretçi olarak yeni bir göreve bir yıl süresince atanamaz.

•azil, Teknik nezaretçinin görev yaptığı ruhsat sahasında, ruhsatın devri, iptali veya terk edilmesi halinde;

- teknik nezaretçi, görev yaptığı döneme ait işletme faaliyet bilgi formunu, sahanın son durumuna ilişkin öneri ve önlemleri içeren raporu, ruhsat sahibi tarafından da imzalanarak Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne verir. Teknik nezaretçinin imzadan imtina etmesi halinde noterden ihbarname gönderilerek azil dilekçesi ekinde arz edilir. Aksi halde faaliyet bilgi formları ve raporlar verilmeye kadar teknik nezaretçi olarak yeni bir göreve bir yıl süresince atanamaz. Azillerde o yıla ait teknik nezaretçi ücretinin ödenmesi gerekir.

³⁶ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde135

Burada dikkati çeken, istifa halinde iki nüsha halinde düzenlenecek ve bir nüshası ruhsat sahibine verilecek işletme faaliyet bilgi formu, diğer durum da tek nüsha olarak düzenlenecek olmasıdır.

Bunlar yapılmadığı takdirde, istifa eden veya azledilen teknik nezaretçi yeni bir göreve bir yıl süresince atanamaz.

TEKNİK NEZARETÇİ ÜCRETİ

Teknik nezaretçinin ücretinin ödendiği teknik nezaretçi ile ruhsat sahibi arasındaki ibra sözleşmesi, teknik nezaretçi tarafından kesilen serbest meslek makbuzu, banka makbuzu, fatura, maaş bordrosundan herhangi biri ile belgelenmesi gerekmekte olup, her yıl Nisan ayı sonuna kadar Kanununun 29. maddesinde sayılan belgeler ekinde Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur³⁷.

Çeşitli nedenlerle görevi sona eren nezaretçilerin ise görevin sona erdiği tarih itibarıyla bir önceki yıl ve içinde bulunulan yılın çalışılan aylarına ait teknik nezaretçilik ücretlerinin tam olarak ödendiğine dair belgelerin (ödendiğine dair ibra sözleşmesi, teknik nezaretçi tarafından kesilen serbest meslek makbuzu, banka makbuzu, fatura, maaş bordrosundan herhangi biri) yine her yıl Nisan ayı sonuna kadar Kanununun 29. maddesinde sayılan belgeler ekinde Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur.

DAİMİ NEZARETÇİ

5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanununda, işletmelerin teknik ve emniyet yönünden nezaretini yapan sorumlu ve yetkili maden mühendisi olarak tanımlanan ve teknik nezaretçi ile daimi nezaretçi olarak ayrılan gruplardan daimi nezaretçi, işletmede daimi olarak istihdam edilen maden mühendisidir³⁸.

•yer altı işletmeleri ile

•Ruhsat sahasındaki tesislerde çalışanlar hariç en az on beş işçi çalıştıran açık işletmelerde, bir maden mühendisinin daimi nezaretçi olarak istihdamı zorunlu olup, daimi nezaretçi görevini üstlenmiş olan maden mühendisleri aynı zamanda teknik nezaretçi olarak atanamazlar³⁹.

Aksi halde ruhsat sahibi uyarılır ve on beş gün süre verilir. Görevlendirme yapılmazsa teminat irat kaydedilerek faaliyetler durdurulur.

Diğer yandan daimi nezaretçi 4857 sayılı İş Kanununda belirtilen iş güvenliği uzmanı olabilme şartlarını sağlaması halinde, aynı işletmede iş güvenliği uzmanı olarak ta görev yapabilirler⁴⁰.

Daimi nezaretçilik için, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak, maden mühendisi olmak ve yer altı işletmelerinde daimi nezaretçi olarak görevlendirilecek 65 yaş ve üzerindeki için

³⁷ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde136

³⁸ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde4

³⁹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde141

⁴⁰ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu, madde 31,Uygulama Yönetmeliği, madde139

yeraltında çalışabileceğine dair tam teşekküllü hastaneden her iki yılda bir heyet raporu almak şartı aranmaktadır⁴¹.

DAİMİ NEZARETÇİ ATAMASI

Daimi nezaretçinin istihdam edilmesi için ruhsat sahibince;

- daimi nezaretçinin görevlendirme bildirimini,
- diploma veya çıkış belgesi ile oda sicil belgesinin aslı ya da onaylı sureti,
- istihdam belgesinde adı geçenlere ait imza beyanı(*kamu kurumları için istenmez*) ile Maden İşleri Genel Müdürlüğü'ne bildirim yapılır. Genel Müdürlükçe görevlendirmenin kabul edilmesine engel bir durumun tespit edilmemesi halinde görevlendirme gerçekleşmiş olur. İstihdam tarihi esas alınır⁴².

Görevlendirme bildirimini olarak ifade edilen 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği ek form 21'in bir örneği aşağıda verilmiştir:

⁴¹ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde140

⁴² 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde139

Ek Form- 21

T.C.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞINA
(Maden İşleri Genel Müdürlüğü)

TEKNİK ELEMAN/DAİMİ NEZARETÇİ GÖREVLENDİRME BİLDİRİMİ

RUHSATIN/SERTİFİKANIN :
İli :
İlçesi :
No :
Grubu :
İşletme Yöntemi : I-I (a) Grubu Madenler II- Açık İşletme
III-Açık İşletme (Patlayıcı Kullanılan) IV- Yeraltı İşletmesi
V- Yeraltı İşletmesi (Grizulu)
Vardiyalı çalışma var mı? :

RUHSAT/SERTİFİKA SAHİBİNİN:

Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No :
Telefon :
Vergi Dairesi ve Vergi No'su :
Ruhsat Sahibi İmza :
Ruhsat Sahibi Adres :

Görevlendirme yapılan Koordinatlar :(Görevlendirme lokal olarak belli bir bölgeye yapılacak ise koordinatlar yedi basamaklı olarak verilecektir)

	<u>1.NOKTA</u>	<u>2.NOKTA</u>	<u>3.NOKTA</u>	<u>4.NOKTA</u>	<u>5.NOKTA</u>
Sağa (Y)
Yukarı (X)

İşletmecisi Adı :

TEKNİK ELEMAN/DAİMİ NEZARETÇİNİN:

Adı ve Soyadı :
T.C. Kimlik No :
Telefon :
Diploma Tarih ve No'su :
Oda Sicil No :
Sigorta Sicil No'su :
Yazışma Adresi :
E-Posta :
İmza :

Yukarıda bilgileri verilen sahaya Teknik Eleman/Daimi Nezaretçi, 3213 sayılı Maden Kanununun 31 inci maddesi gereğince teknik eleman/daimi nezaretçi olarak .../... /..... tarihinde itibaren görevlendirilmiştir.

DAİMİ NEZARETÇİNİN GÖREVLERİ⁴³

- Daimi nezaretçi, nezaret görevini Kanun hükümleri kapsamında yürütür.
- Üretim yerindeki günlük faaliyetleri planlar ve yürütülmesini sağlar, can ve mal emniyeti yönünden tehlikeli bir durumun varlığı halinde gerekli tedbirlerin alınmasına nezaret eder, hemen tedbir alınmasının mümkün olmadığı belirlenmesi halinde üretim faaliyetlerini önlemlerin alınmasına kadar durdurur.
- Görev aldığı iş yerindeki faaliyetler ile ilgili eksiklik ve aksaklıkları gidermek amacıyla önlemleri belirleyerek ruhsat sahibine/rödovansçıya bildirir. Tedbirin alınmasına nezaret eder.
- Eksiklik ve aksaklıkların giderilmesini doğrudan ilgilendiren malzeme ve teçhizatın temin edilmesinden ruhsat sahibi/rödovansçı sorumludur.

DAİMİ NEZARETÇİNİN GÖREVİNİN SONA ERMESİ⁴⁴

Daimi nezaretçinin görevi;

- daimi nezaretçinin istifası veya ölümü,
- daimi nezaretçi veya işverenin(azil) aralarındaki sözleşmeyi iptal etmeleri,
- ruhsatın devri, iptali, terki, intikali, tescili(unvan değişikliği hariç),birleştirme halinde sona erer. Bu durumlarda atama şartlarının oluşması durumunda en geç bir ay içerisinde nezaretçinin görevlendirilmesi zorunludur. Görevlendirme yapılmaya kadar tüm sorumluluk ruhsat sahibine aittir.
- istifa ve azillerin on beş gün içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilmesi gerekmektedir. Aksi halde tarafların sorumluluğu devam eder. Bu süreden sonra üretim faaliyetlerine devam edilmesi halinde teminat irat kaydedilir.
- Şartların oluşmasına rağmen daimi nezaretçi görevlendirilmesi yapılmadan üretim yapılması halinde ruhsat teminatı irat kaydedilerek faaliyet durdurulur.

VARDİYA MÜHENDİSİ/TEKNİK ELEMAN

Vardiyalı çalışan işletmelerde vardiyada yapılan işler maden işletme faaliyetidir. Maden Kanunu, maden işletme faaliyetlerinin maden mühendisi nezaretinde yapılmasını zorunlu tutmaktadır.Bu halde vardiya mühendisinin maden mühendisi olması kanun gereği zorunlu iken uygulama yönetmeliğinde bu net olarak yazılmamış olup, teknik eleman olarak ifade edilmiştir⁴⁵.Teknik eleman ise mühendislik disiplini açısından, maden,jeoloji veya jeofizik mühendisi olarak adlandırılmıştır⁴⁶. Yer altı işletmelerinde işletmede birden fazla işletmeci varsa ve üretim farklı işletmeciler tarafından gerçekleştiriliyorsa her işletme ayrı ayrı teknik eleman görevlendirilir. Aynı durum, açık işletmelerdeki ruhsat sahaları içinde geçerlidir.

⁴³5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde138

⁴⁴5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde142

⁴⁵ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde146

⁴⁶ 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği, madde145

İstihdam edilen teknik eleman şartları sağlanması durumunda daimi nezaretçilik görevi üstlenebilir.

MADEN İŞLETMELERİNDE ASGARI MADEN MÜHENDİSİ İSTİHDAMI İÇİN SONUÇ TABLOSU

Burada önemli olan ana tema, madencilik işletme faaliyetlerinin maden mühendisi nezaretinde yapılmasının gerekliliğidir. Buna göre;

- YER ALTI yöntemiyle tek vardiya halinde çalışan maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YER ALTI MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
DAİMİ NEZARETÇİ	•
TOPLAM	••

- YER ALTI yöntemiyle iki vardiya halinde çalışan maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YER ALTI MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
DAİMİ NEZARETÇİ	•
VARDİYA MÜHENDİSİ	•
TOPLAM	•••

- YER ALTI yöntemiyle üç vardiya halinde çalışan maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YER ALTI MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
DAİMİ NEZARETÇİ	•
VARDİYA MÜHENDİSİ	••
TOPLAM	••••

- ACIK İŞLETME yöntemiyle, on beşten az işçinin çalıştığı maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YERÜSTÜ MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
TOPLAM	•

- ACIK İŞLETME yöntemiyle, on beş(dahil)ten daha fazla işçinin tek vardiya halinde çalıştığı maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YERÜSTÜ MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
DAİMİ NEZARETÇİ	•
TOPLAM	••

- ACIK İŞLETME yöntemiyle, on beş(dahil)ten daha fazla işçinin iki vardiya halinde çalıştığı maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YERÜSTÜ MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
DAİMİ NEZARETÇİ	•
VARDİYA MÜHENDİSİ	•
TOPLAM	•••

- ACIK İŞLETME yöntemiyle, on beş(dahil)ten daha fazla işçinin üç vardiya halinde çalıştığı maden işletmeleri için istihdam edilecek maden mühendisi sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

YERÜSTÜ MADEN İŞLETMESİ	
MADEN MÜHENDİSİ ÜNVANI	SAYI
TEKNİK NEZARETÇİ*	•
DAİMİ NEZARETÇİ	•
VARDİYA MÜHENDİSİ	••
TOPLAM	••••

BÖLÜM 2

Maden İşletmelerinde, Maden Kanunu Ve İş Kanunundan gelen İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜKLER

Uluslar Arası Çalışma Örgütü (ILO) ayağı;

◆ **İş Sağlığı Ve Güvenliği Ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı ILO Sözleşmesi**

ILO Kabul Tarihi: 3 Haziran 1981

Kanun Tarih ve Sayısı: 07.01.2004 / 5038

Resmi Gazete Yayımlı Tarihi ve Sayısı 13.01.2004 / 25345

◆ **İş Sağlığı Hizmetlerine İlişkin 161 Sayılı ILO Sözleşmesi**

ILO Kabul Tarihi: 7 Haziran 1985

Kanun Tarih ve Sayısı: 07.01.2004 / 5039

Resmi Gazete Yayımlı Tarihi ve Sayısı: 13.01.2004 / 25345

4857 Sayılı İş Kanununun 77. ve 78. maddelerinde aynen;

“İşverenlerin ve işçilerin yükümlülükleri

Madde 77 - İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.

İşverenler işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği önlemlerine uyulup uyulmadığını denetlemek, işçileri karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimini vermek zorundadırlar. Yapılacak eğitimin usul ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

İşverenler işyerlerinde meydana gelen iş kazasını ve tespit edilecek meslek hastalığını en geç iki iş günü içinde yazı ile ilgili bölge müdürlüğüne bildirmek zorundadırlar.

Bu bölümde ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tüzük ve yönetmeliklerde yer alan hükümler işyerindeki çıraklara ve stajyerlere de uygulanır.

İş sağlığı ve güvenliği yönetmelikleri

Madde 78 – (Değişik: 15/5/2008-5763/3 md.)

Bu Kanuna tabi işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği şartlarının belirlenmesi ve gerekli önlemlerin alınması, işyerlerinde kullanılan araç, gereç, makine ve hammaddeler yüzünden çıkabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişilerin çalışma şartlarının düzenlenmesi, ayrıca iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygunluğu yönünden; işçi sayısı, işin ve işyerinin özellikleri ile tehlikesi dikkate alınarak işletme belgesi alması gereken işyerleri ile belgelendirilmesi gereken işler veya ürünler ve bu belge veya belgelerin alınmasına ilişkin usul ve esaslar, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda yapılacak risk değerlendirmesi, kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların usul ve esasları ile bunları yapacak kişi ve kuruluşların niteliklerinin belirlenmesi, gerekli izin verilmesi ve verilen izin iptal edilmesi Sağlık Bakanlığının görüşü alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir.” denmektedir.

Maden İşletmeleri, ağır ve tehlikeli işler kapsamında⁴⁷ sanayiden sayılmakta⁴⁸ ve iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tehlike sınıfları içerisinde çok tehlikeli işler kapsamı içersindedir⁴⁹. Bu işletmelerde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak hem Maden Kanunu hem de İş Kanunundan gelen yükümlülükler bulunmaktadır.

Bu bölümde, söz konusu kanun ve dayanaklarındaki tüzük ve yönetmeliklerden gelen bu yükümlülükler ile ilgili on ana başlık isimlendirilmiştir. Bu ana başlıklar;

- İş yerlerinde üst yapı organizasyonu
- Çalışanların eğitim ve sertifikaları
- Çalışanların sağlık ve güvenlik gözetimleri
- Hava, gaz ölçümleri
- Makine ve teçhizatın periyodik bakım ve testleri
- Tutulacak kayıt ve defterler
- Yazılı talimatlar ve yönergeler

⁴⁷ ÇSGB, Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği

⁴⁸ ÇSGB, Sanayi, Ticaret, Tarım Ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik

⁴⁹ ÇSGB, İş Sağlığı Ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği

- Haritalar ve planlar
- Kişisel koruyucular
- Kontrol ve denetimler, şeklindedir.

İSİMLENDİRİLMİŞ ANA BAŞLIKLAR		
		TABLO NO
A	Üst Yapı Organizasyonu	1
B	Çalışanların Eğitim Ve Sertifikaları	2
C	Çalışanların Sağ. Ve Gv. Gzetimleri	3
D	lmler	4
E	Mak, Ve Tec. Periyodik Ba, Ve Testleri	5
F	Kayıt Ve Defterler	6-6/A
G	Yazılı Talimatlar Ve Yönergeler	7-7/A
H	Haritalar-Planlar	8
I	Kişisel Koruyucular	9
J	İşsel Kontrol Ve Denetimler	10

İsmlendirilmiş olan bu ana başlıklar, ayrı ayrı tablolar halinde dayanağı olan kanun, tüzük ve yönetmeliklerin ilgili maddeleri gösterilerek ierikleştirilmiş ve tablolar halinde gösterilmiştir. İçerikler, maden işletme yöntemi (*yer altı, yerüstü*) ve çalışan sayısına göre gösterdiği farklılıklar dikkate alınmadan genel bir maden işletmesi için belirlenmiştir. Maden kanunundan gelen farklılıklar, Bölüm 1’de anlatılmıştır. Bu nedenle, farklılıklar salt İş Kanunu ve dayanağındaki tüzük ve yönetmelikler için tablo altlarına, açıklamalar ve bazı önemli bilgiler halinde not edilmiştir.

Bu çalışmada, aşağıdaki kanunlar ile sektörümüz için çok önemli olan ana tüzük ve önemli yönetmelikler ile tebliğler dikkate alınmıştır:

KANUNLAR
5995 Sayılı Kanunla Değışik 3213 Sayılı Maden Kanunu
4857 Sayılı İş Kanunu
Karayolları Trafik Kanunu

TÜZÜKLER
İşçi Sağılığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü
Maden Ve Taşocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağılığı Ve İş Güvenliği nlemlerine İlişkin Tüzük
Tekel Dış Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi Ve Benzerlerinin retimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul Ve Esaslarına İlişkin Tüzük

YÖNETMELİKLER
Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Tozla Mücadeleyle İlgili Yönetmelik
Alt İşverenlik Yönetmeliği
Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği
Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği
Grizulu ve Yangına Elverişli Ocaklarda Alınması Gerekli Ted.Hak.Yönetmelik
Grizulu Ocaklarda Elektrik Enerjisi Kullanılması Hakkında Yönetmelik
Gürültü Yönetmeliği
Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği
Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik
Titreşim Yönetmeliği
Yeraltı Maden İşletmelerinde Elektrikli Lokomotiflerin Kullanılması Hakkında Yönetmelik
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik
İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
Patlayıcı Madde Ateşleyici Yeterlilik Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik
Sanayi, Ticaret, Tarım Ve Orman İşlerinden Sayılan İşlere İlişkin Yönetmelik
Güvenlik ve Sağlık İşleri Yönetmeliği
Makine Emniyeti Yönetmeliği

TEBLİĞLER
Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ
İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Tehlike Sınıfları Listesi Tebliği

A- ÜST YAPI ORGANİZASYONU		
İLGİLİ MEVZUAT		
1.	Teknik Nezaretçi	▪5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu(Md31)▪ Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği(Md 130– 131)
2.	Daimi Nezaretçi	▪5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu(Md31)▪ Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği(Md 139)
3.	İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulu	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 80)▪İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik(made4)
4.	Sağlık-Güv.Bir./İş yeri hekimi/İş Güvenliği Uzmanı	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 81) ▪İşyeri Hekimlerinin Görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri Hakkında Yönetmelik▪İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik▪İş Sağlığı Ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
5.	Tozla Mücadele Birimi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Tozla Mücadeleyle İlgili Yönetmelik(madde8-değişik26.02.2000tarikh vr 23976 sayılı resmi gazete)
6.	Kurtarma / Tahlisiye İstasyonu	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 332) ▪ Yer altı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Ek Bölüm C Md 15)
7.	Elektrik Mühendisi Sorumluluğu	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 373) ▪ Yer altı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Ek Bölüm A Md 1,2)
8.	Teknik eleman	▪5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu(Md31)▪Uygulama Yönetmeliği (Md 143– 147)

TABLO 1

- İş Sağlığı Ve Güvenliği Kurulu, devamlı olarak en az 50'den fazla işçinin çalıştığı tüm maden işletmeleri için,
- Sağlık Güvenlik Birimi, devamlı olarak en az 50'den fazla işçinin çalıştığı tüm maden işletmeleri için,
- İşyeri Hekimi sayısı, sağlık gözetimi için ayda en az 20 saat ve buna ilave olarak işçi başına yılda en az 30 dakika olarak hesaplanır.500 veya daha fazla işçisi olan maden işletmelerinde tam gün çalışacak en az bir işyeri hekimi istihdam edilir.500 sayısının tam katlarından fazla olması durumunda geriye kalan işçi sayısına göre ilk cümlede ifade edilen hesapla yeteri kadar işyeri hekimi ilave edilir.
- İş güvenliği Uzmanı (A Sertifikalı)sayısı, ayda en az 36 saat, buna ilave olarak işçi başına ayda en az 10 dakika olarak hesaplanır. 500 ve daha fazla işçisi olan işyerlerinde her 500 işçi için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir.500 sayısının tam

katlarından fazla olması durumunda geriye kalan işçi sayısına göre ilk cümlede ifade edilen hesapla yeteri kadar iş güvenliği uzmanı ek olarak görevlendirilir.

- Tozla Mücadele Birimi**, toplam işçi sayısı 300 ve daha fazla olan işletmeler için,
- Kurtarma-Tahlisiye İstasyonu**, yer altı işletme yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için

B- ÇALIŞANLARIN EĞİTİMLERİ VE SERTİFİKALAR		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	Mesleki Eğitim	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 85 ,) Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalıştırılacak İşçilerin Mesleki Eğitimlerine Dair Tebliğ
2.	İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimi	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 77), ▪ Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimleri İle İlgili Usul Ve Esasları Hk. Yönetmelik, ▪ İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü Madde 3. ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Madde 9, Bölüm A/1.4,1.5)
3.	İlk Yardım Eğitimi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 325), ▪ İlk Yardım Yönetmeliği
4.	Kurtarma Eğitimi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 333), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Ek Bölüm C Md 15)
5.	Ateşleyici Yeterlilik Belgesi	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 85), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Ek Bölüm A Md 1.4), ▪ Patlayıcı Madde Ateşleyici Yeterlilik Belgesinin Verilmesi Esas Ve Usullerinin Belirlenmesi Hk Yönetmelik, ▪ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 16)
6.	İş Makinesi Operatörlük Belgesi	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 85), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Ek Bölüm A Md 1.4), ▪ Karayolları Trafik Kanunu (md 38, Değişik Md 42)
7.	Çancı-Vinççi Belgesi	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 85), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Ek Bölüm A Md 1.4), ▪ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 84)
8.	Yangın Söndürme Eğitimi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 226), ▪ İSİG Tüzüğü'nün 116, 133. Maddeleri, ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik(Madde 6),

TABLO 2

●**Mesleki Eğitim**, tüm maden işletmelerinde çalışanlar için olup, işçinin yaptığı iş ağır ve tehlikeli işler kapsamı dışında ise, mesleki eğitim alma zorunluluğu aranmaz. Ateşleyici yeterlilik belgesi ve iş makinesi operatörlük belgesi mesleki eğitim anlamında bu ünvanlar da çalışanlar için yeterlidir.1.1.2009 tarihinden önce Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği kapsamına giren işlerde çalışmaya başlayan işçilere kuruluş kanunlarında veya ilgili kanunlarca yetkilendirilmiş kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, eğitim amaçlı faaliyet gösteren vakıf ve dernekler, işçi ve işveren kuruluşları ile bünyelerinde kurulu iktisadi işletmeler veya işverenlerin, Milli Eğitim Bakanlığı ile yapılacak protokoller çerçevesinde verilecek en az 32 en çok 40 saatlik eğitim sonucu düzenlenecek belgelere sahip olanlar bu Tebliğ kapsamında mesleki eğitim almış olarak kabul edilir.

●**Ateşleyici Yeterlilik Belgesi,**

(A) Sınıfı Yeterlilik Belgesi: Piroteknik maddelerin ateşlenmesi işini yapacaklara verilen yeterlilik belgesidir.

(B) Sınıfı Yeterlilik Belgesi: Yerüstünde yapılacak işlemlerle ilgili Tüzük kapsamındaki patlayıcı maddelerin ateşlenmesi işini yapacaklara verilen yeterlilik belgesidir.

(C) Sınıfı Yeterlilik Belgesi: Yeraltında ve grizulu ocaklarda yapılacak işlemlerle ilgili Tüzük kapsamındaki patlayıcı maddelerin ateşlenmesi işini yapacaklara verilen yeterlilik belgesidir. Emniyet Genel Müdürlüğü marifetiyle İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.

C- ÇALIŞANLARIN SAĞLIK VE GÜVENLİK GÖZETİMLERİ		
İLGİLİ MEVZUAT		
1.	Ağır Ve Tehli. İşlerde Çalış. Raporu	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 86), ▪ Ağır Ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği, ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 10)
2.	Periyodik Sağlık Muayenesi	▪4857 Sayılı İş Kanunu (Md 86), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 10), ▪Ağır Ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği
3.	Göğüs Filmleri	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 10), ▪ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Tozla Mücadeleyle İlgili Yönetmelik (Md 27), ▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 76 /5,6)
4.	Odyometrik Test	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 10), ▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 78 /5), ▪ Gürültü Yönetmeliği (Md 12)
5.	Tetanos Aşısı	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 10), ▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 86)
6.	Portör Muayenesi	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 10), ▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 57/7)

TABLO 3

D- ÖLÇÜMLER		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	Toz Ölçümü	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Tozla Mücadeleyle İlgili Yönetmelik (Madde 5)
2.	Gürültü Ölçümü	▪İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 22), ▪ Gürültü Yönetmeliği (Madde 6 /A)
3.	Titreşim Ölçümü	▪İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 79), ▪ Titreşim Yönetmeliği (Madde 6 /A)
4.	Hava / Gaz Ölçümleri	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 7.3), ▪ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 193), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM C Md 7/3,8/5), ▪ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 176)

TABLO 4

•Hava/gaz ölçümleri, yeraltı yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için çok önemli olup, titizlikle yapılması, kayıt altına alınması ve takip edilmesi gerekmektedir.

E- MAKİNE VE TECHİZATIN PERİYODİK BAKIMLARI VE TESTLER		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	Kompresörler	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 244)-YILDA BİR
2.	Kaldırma Makineleri	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 378)-ÜÇ AYDA BİR
3.	Buhar ve sıcak su Kazanları	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 207) (Ehliyetli Hükümet Yetkilisi)-YILDA BİR
4.	Elekt. Ayg. İlet.(Alev Sızdırmazlık)	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 291)-BEŞ YILDA EN AZ BİR KERE
5.	Yangın İçin Kul. Seyyar Motopo.	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 118)-EN AZ ALTI AYDA BİR
6.	Lastik Yangın Hortumları	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 120)-ÜÇ AYDA BİR
7.	Seyyar Yangın Söndürme Cihazları	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 128)-EN AZ ALTI AYDA BİR
8.	Basınçlı Kaplar	▪ İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Tüzüğü (Md 223)-YILDA BİR
9.	Paratonerler	YILDA BİR

TABLO 5

•Başlık ile ilgili olarak ana temel yönetmelikler, Makine Emniyeti Yönetmeliği ve İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmelikleridir.

F- KAYIT VE DEFTERLER		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	Teknik Nezaretçi Defteri	▪5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği(Md 134-ç)-NOTER ONAYLI
2.	Çalışanların Özlük Dosyası	▪4857 Sayılı İş Kanunu (madde75)
3.	Patlayıcı Madde Kayıt Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 23)
4.	Patlayıcı Madde Tüketim Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 25) ateşleyici
5.	Lokomotiflerin Bakım Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 69), ▪ silindirler ve ilk hareket ısıtıcılarının muayene ve deney sonuçları (md 76)
6.	Kuyuların Bakım-Rapor Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 112) ▪ kafeslerin güvenlik düzenleri(md 116), ▪ duraklamalardan sonra insan taşınması (md 130), ▪ koşum düzeninin muayenesi (md135), ▪ koşum düzeninin kopması (md 136), ▪ işaretleşme düzeninin muayenesi (md152), ▪ muayene ve denetimler (md 233)
7.	Halat Kayıt Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 137), ▪ üç gün çalıştırılmayan halatların muayenesi (md 141)
8.	Havalandırma Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 171), ▪ vantilatör ve aspiratörler için işaretleşme düzeni kontrolü (md168), ▪ sıcaklık ve nem oranının ölçüm sonuçları (md 175), ▪ hava çıkış yollarındaki metan ölçüm sonuçları (md 193)
9.	Noter Onaylı Emniyet Rapor Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 176), ▪ emniyet lambaları ve dedektörlerle yapılan ölçüm sonuçları (md 183), ▪ barajların denetimi (md 231),

TABLO 6

●Lokomotiflerin Bakım Defteri, Kuyuların Bakım-Rapor Defteri, Halat Kayıt Defteri, Havalandırma Defteri, Noter Onaylı Emniyet Rapor Defteri yeraltı yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için gereklidir.

F- KAYITLAR VE DEFTERLER**İLGİLİ MEVZUAT**

10.	Toz Defteri(Yer Altı Ocaklarında Kömür Tozları Ve Toz Patlamalarına Karşı Taş Tozu Kullanılan Ocaklar İçin)	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 200), ▪durdurucu barajların yapım tarihi ile baraj üzerindeki taş tozlarının değiştirildikleri tarih (md 206)-
11.	Lamba Dağıtım Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 214)
12.	Elektrik Rapor Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 247), ▪ kabloların kontrol sonuçları (md 299), ▪arıza ve tehlikeler (md 306)
13.	Nezaretçi Rapor Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 320)
14.	Kaza Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 343)
15.	Puantaj Defteri	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 350)
16.	Sağlık Ve Güvenlik Dokümanı	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (Md 5,a/6)
17.	İş güvenliği uzman defteri	▪iş güvenliği uzmanlarının görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri hakkında yönetmelik(md 9/2)- ONAYLI
18.	İş Sağ. Güvenliği iç yönetmeliği	▪İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik(madde7-a)

TABLO 6/A

- Toz Defteri, Lamba Dağıtım Defteri yeraltı yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için gereklidir.

G- YAZILI TALİMATLAR VE YÖNERGELER**İLGİLİ MEVZUAT**

1.	Yazılı talimatlar	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A Md 1.6)
2.	Tahkimat yönergesi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 42), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
3.	Elektrik kullanım yönergesi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 246), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
4.	Ocaklarda kaynak yap. kaynakla kesim yapılması, çıplak ateş veya ark kul.hk. yöner.	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 182), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
5.	Pat. md. Elk. lok. (trolley)taş.hk. yönerge	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 22), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
6.	Lok. günlük ve periyodik bakım ve muayeneleri ile yakıtların ocak içersinde taş.muha.hk. yönerge	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 70), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
7.	İşaretleşme yönergesi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 151), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
8.	Yeraltı işletmelerinde pat.mad.taş.ve depo edilmesi ile ilgili yönerge	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 20), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
9.	İşçilerin mekanik araçlarla taşınması. hk. yönerge	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 105), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)

TABLO 7

●Tahkimat Yönergesi, Ocaklarda Kaynak Yapılması, Kaynakla Kesim Yapılması Veya Başka Bir Amaçla Çıplak Ateş Veya Ark Kullanılması Hk. Yönerge, Patlayıcı Maddelerin Elektrikli Lokomotiflerle(Trolley)Taşınması Hk. Yönerge, Lokomotiflerin Günlük Ve Periyodik Bakım Ve Muayeneleri İle Yakıtların Ocak İçersinde Taşınması Muhafazası Hk. Yönerge, Yeraltı İşletmelerinde Patlayıcı Mad. Taş. Ve Depo Edilmesi İle İlgili Yönerge, İşçilerin Mekanik Araçlarla Taşınması. Hk. Yönerge, yeraltı yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için gereklidir.

G- YAZILI TALİMATLAR VE YÖNERGELER		
		İLGİLİ MEVZUAT
10.	Nakliyat yönergesi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 54), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
11.	Kurtarma istasyonu, kurtarma cihazları ve kurtarıcılar hk. yönerge	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 339), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
12.	Açık işletme yönergesi	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 363), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8 000)
13.	Yangı Söndür. Düzeni Hk.Yön.	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 220), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
14.	Kendiliğ Yanmaya Elverişli Mad. Yan. Güv. Es. Belirl. Yön.	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 222), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)
15.	Barajların Açılması Hk.Yönerge	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 232), ▪ Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde1.8)

TABLO 7/A

●Nakliyat Yönergesi, Kurtarma İstasyonu, Kurtarma Cihazları Ve Kurtarıcılar Hk. Yönerge, Kendiliğinden Yanmaya Elverişli Madenlerde Yangın Güvenliği Esaslarını Belirleyen Yönerge, Barajların Açılması Hk. Yönerge yeraltı yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için gereklidir.

H- HARİTALAR VE PLANLAR		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	İmalat Haritası	▪5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği(Md 33) , ▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM C madde2) , ▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 13)
2.	Havalandırma Planı	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 173) ▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM C madde7/3)
3.	Elektrik Şebekesi Planı	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 246)
4.	Kurtarma Planı	▪Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 340)
5.	Mak. ve Teçhizat için Bakım Planı	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde 3/1)
6.	Patlamayı Önleme ve Koruma Planı	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde 4/2/3- EK BLM C 9/4) ▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde 4/3/3),
7.	Yangından Korunma Planı	▪Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A madde 4/4/4)
8.	İş sağ. güv. hiz. yıllık çalış. planı	▪iş sağlığı ve güvenliği hizmetleri yönetmeliği(md.15)

TABLO 8

- Havalandırma Planı, Elektrik Şebekesi Planı, Kurtarma Planı yeraltı yöntemiyle çalışan maden işletmeleri için gereklidir.

I- KİŞİSEL KORUYUCULAR		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	Kişisel Koruyucular	▪ <i>Kişisel Koruyucu Donanımların İş Yerlerinde Kullanılması Hk. Yönetmelik</i> ▪ <i>İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü(madde 522,523,524,525,526,527,528,529,530,531,532,533,534)</i>
2.	Solu. Ve Can. Ekipm. CO Maskeleri	▪ <i>Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A Md 4.3.2),</i> ▪ <i>Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 186),,</i> ▪ <i>Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM C Md 12)</i>

TABLO 9

J - KONTROL VE DENETİMLER		
		İLGİLİ MEVZUAT
1.	Teknik Nezaretçi Denetimi	▪ <i>5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği (Md 134/ b)</i>
2.	İş Güvenliği Uzmanı, İş Yeri Hekimi- Denetimi	▪ <i>İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik</i> ▪ <i>İşyeri Hekimlerinin Görev, yetki, sorumluluk ve eğitimleri Hakkında Yönetmelik</i>
3.	Gözetim- Güvenlik ve İçsel Denetim	▪ <i>Yeraltı Ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık Ve Güvenlik Şartları Hakkında Yönetmelik (EK BLM A Md 1.3),</i> ▪ <i>Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük (Md 376)</i>

TABLO 10

•Bu tablodaki kontrol ve denetimler, işletmenin kendi personeli tarafından yapılacak içsel denetimlerdir.

Ana başlıklar altında isimlendirilmiş ve içerikleştirilmiş bu on tablodan sonra, ocak turu sırasında dikkat edilecek hususlarla ilgili yer altı/yerüstü maden işletmeleri için tablolar geliştirilmiş, tablo altlarına bazı önemli konular not edilmiştir:

OCAK TURU	
	AÇIK OCAK
.Tek. Nez. Önerilerinin yerine getirilip/getirilmediği	
.İSG Kurul Kararlarının Uygulanıp/Uygulanmadığı	
.İG Uzmanı Önerilerinin/Uygulanmadığı	
.İş Yeri Hekimi Önerilerinin Uygulanıp/Uygulanmadığı	
.İş Mft.Denetimlerinde tes. Ettiği Eksikliklerin Giderilip /Giderilmediği	
.Şev Açıkları	
.Basamak Genişlikleri	
.Basamak Yükseklikleri	
.Heyelan Tehdidi	
.Cisim / Taş Düşmeleri	
.Pat.Madde Depoları / Patlatma	
.Makine / Techizat / Koruyucular	
.İş Makinelerini Sesli Geri İkaz Donanımı	
.Dekapaj Yolları	
.Trafik	
.Su Drenajı	
.Enerji Kabloları / Geçişler	
.Trafo Binaları	
.Güvenlik Uyarı / İkaz Tabelaları	
.Toprak Döküm Harmanları	
.Manevracı/ Harmancı	
. KKD Kullanımı	
.Kriblaj Tesisleri	
. Atölyeler	
.Bantlar / Durdurucular	
.Gece Aydınlatması	
.Toz	
.Gürültü	
.Titreşim	
.Yangın	
.Akaryakıt Depoları	
.Yaya Yolları / Merdivenler / Geçitler	
.Güvenlik Tatbikatları	
.İlk Yardım Ekipmanları	
.Soyunma Yerleri/Duşlar/Tuvaletler	
.Dinlenme Yerleri/Yemekhaneler	
© İLAVELER YAPILABİLİR.....	

OCAK TURU SIRASINDA TESBİT EDİLEBİLECEK BAZI ÖNEMLİ EKSİKLİK ÖRNEKLERİ

- **şev açısı, basamak yüksekliği, genişliği ve sayısı, şevlerin durumu,**

İşletme projesine ve hazırlanan açık işletme yönergesine uygun çalışılmalıdır.

(Eksiklik örnekleri; şev açısı dik, kademe yüksekliği büyük, genişliği dar, kademe diplerinde işçiler ve patlayıcı madde ve sandıkları var, kademe cephelerinde heyelan/taş düşmesi gibi tehlikeler var, toprak harmanında set yok, toprak harmanı yüksek, kademeli döküm yapılmamakta, Kazı ya da lağım larla oyularak kademe alınlarının askıya alınması (ters iskarpa) suretiyle çalışılıyor, Kademeler ve nakliyat yolları, araçların güvenli hareket edebileceği özellikle değil, Kademe düzlüklerindeki malzeme yığınları ve artıkları, işçilerin tehlike anında kaçarak kurtulmalarını engelliyor, Döküm sahasında kamyonların yapacağı manevraları yönlendirmek için bir işaretçi bulunmuyor, uyarı ve ikaz levhaları yok, manevracı bulunmuyor, su baskını ihtimali olan bölgelerde güvenli çalışma sistemi sağlanmamış, gece vardiyasında aydınlatma yok, çukurların etrafında engelleyici önlemler alınmamış gibi)

- **patlayıcı madde deposu ve patlatma faaliyetleri,**

İşletme projesinde belirtilen patlayıcı kullanım planına, yöntemine ve önlemlere ile açık işletme yönergesine uygun faaliyet yapılmalıdır.

(Eksiklik örnekleri; Dinamit deposu uygun değil, uygun patlayıcı kullanılmıyor, patlayıcı uygun araçla taşınmıyor, ateşleyicinin ehliyeti yok, ehliyeti uygun değil, ateşleyicinin üzerinde elektrikli cihaz varken ateşleme yapıyor, sabit tesislere 70 mt uzaklık içersinde ateşleme yapılıyor, Patlayıcı madde depolarının sahasına giriş kapısında ve depo kapısında statik yük giderici levha (nötralizatör) bulunmuyor, dinamit ve kapsüller aynı sandıkta taşınıyor, yıldırım düşmesi tehlikesi olan havalarda ateşleme yapılıyor, Ateşleme sahasında işçilerin yoğun olduğu zamanlarda delik dolumu, sıkılama, bağlama işlemleri yapılıyor, uygun patlayıcı kullanılmıyor gibi)

Özellikle açık işletmelerde bu konu çok önemli olup, aşağıda bazı kaza örnekleri verilmiştir:

- Elektrikli kapsülün elektrikçi ohm metresi ile kontrol edilmesi sırasında kapsülün patlaması ile ateşçinin parmağı kopmuştur.
- Açık hava koşullarında elektrikli kapsüllerin patlaması ile ateşçi vefat etmiştir. Sebebin cep telefonu ya da telsizden olabileceği düşünülmektedir.
- Kapalı, elektriksiz yüklü havalarda dolum yapılması sırasında elektrikli kapsüllerin ateşlenmiş sonuçta can ve mal kaybı yaşanmıştır.
- Patlamamış elektrikli kapsülün manyeto ile tekrar kontrol edilmesi sırasında ateşlenmesi sonucu yaşanan 4 farklı kazanın hepsinde ateşçiler vefat etmiştir.

OCAK TURU	
YERALTI OCAĞI	
.Tek. Nez. Önerilerinin yerine getirilip/getirilmediği	
.İSG Kurul Kararlarının Uygulanıp/Uygulanmadığı	
.İG Uzmanı Önerilerinin/Uygulanmadığı	
.İş Yeri Hekimi Önerilerinin Uygulanıp/Uygulanmadığı	
.İş Mft.Denetimlerinde tes. Ettiği Eksikliklerin Giderilip /Giderilmediği	
.Tahkimat	
.Havalandırma / ölçümler	
.Barajlar	
.Aapiratörler	
.Yeryüzü ile İki Bağlantı	
.Haberleşme	
.Cisim / Taş Düşmeleri	
.Pat.Madde Depoları / Patlatma	
.Makine / Techizat / Koruyucular	
.Alev sızdırmaz techizat	
.Nakliyat	
.Su Drenajı	
.Kablolar	
.Trafolar	
.Güvenlik Uyarı / İkaz Tabelaları	
.KKD Kullanımı / CO maskesi	
.Bantlar / Durdurucular	
.Aydınlatma	
.Toz	
.Gürültü	
.Titreşim	
.Yangın	
.Yaya Yolları / Merdivenler / Geçitler	
.Güvenlik Tatbikatları	
.İlk Yardım Ekipmanları	
.Soyunma Yerleri/Duşlar/Tuvaletler	
.Dinlenme Yerleri/Yemekhaneler	
© İLAVELER YAPILABİLİR.....	

OCAK TURU SIRASINDA TESBİT EDİLEBİLECEK BAZI ÖNEMLİ EKSİKLİK ÖRNEKLERİ

●havalandırma sistemi,

İşletme projesinde belirtilen sisteme ve havalandırma projesine uygun çalışılmalıdır.

(eksiklik örnekleri; havalandırma planı yok,uygun hava yok,hava ölçme istasyonu yok,hava ölçümü yapılmıyor, ,%19 dan az oksijen, %2den çok metan, %05den çok karbondioksit bulunan yerlerde çalışma yapılıyor,terk edilen bölümler işçilerin girmesini engelleyecek şekilde kapatılmamış,havalandırma defteri yok, ölçüm sonuçları bu deftere yazılmıyor, ölçümler için görevlendirilmiş nezaretçi gerekli çalışmayı yapmıyor,aynı hava akımından yararlanan ayaklarda ve damar içindeki düz ve eğimli yollarda %1,5 ten fazla metan var,hava dönüş yollarında metan oranı %1'den fazla,%2'den fazla metan olan yerde çalışma yapılıyor gibi)

●iki ayrı yolla yerüstüne bağlantı,

(eksiklik örnekleri; tek yol var, var olan yollar yeterli kesitte değil, açık değil, merdivenler uygun değil vs)

●tahkimat,

İşletme projesinde belirtilen sisteme ve tahkimat yönergesine uygun tahkimat yapılmalıdır.

(eksiklik örnekleri; tahkimat yönergesine uygun tahkimat yapılmıyor, tahkimat sökümü için uygun araç ve gereç kullanılmıyor ve söküm uygun uzaklıktan yapılmıyor, bir usta sorumluluğunda yapılmıyor, yeterli tahkimat malzemesi bulunmuyor gibi)

●yeraltında patlayıcı madde ve kapsüller,

(eksiklik örnekleri; Ateşleyici yetki belgesi yok, belge uygun değil, kömür ve kükürt ocaklarında elektrikli kapsül yerine alimünyum kovanlı kapsül kullanılıyor, delikler doldurulmadan önce 25 m.yarıçaplı bir alan içindeki özellikle tavan boşlukları ve çatlaklarda grizu ölçümü yapılmadan ateşleme yapılıyor,%1den fazla metan ölçümüne rağmen ateşleme yapılıyor, tıkanmış bür ve siloların açılmasında, yangın barajlarının açılmasında patlayıcı madde kullanılıyor, lağım atıldıktan sonra duman ve gazlar iyice temizlenmeden, kontrol edilmeden ateşleme yapılan yere insanlar giriyor, savrulacak taşlara karşın uygun sığınma yeri yok, kayıt ve tüketim defteri yok, uygun değil, grizu degajı olasılığı bulunan yerlerde en az 25 mt uzunluğunda kontrol sondajları yapılmıyor gibi .)

●grizulu ocaklarda elektrik tesisatında ana devre kesici ve elektrik tesisatının ve motorlarının alev sızdırmazlık özellikleri,

(eksiklik örnekleri; Devre kesici yok, elektrikli cihazlar alev sızdırmaz nitelikte değil gibi)

BÖLÜM 3

**İŞ KAZASI, MESLEK HASTALIKLARI TANIMLARI, BİLDİRİMLERİ
KAZADA YAPILACAK İŞLEMLER İLE YANIK MERKEZLERİNİN BULUNDUĞU İLLER**

İŞ KAZASI TANIMI

●WHO – DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜ'NE GÖRE

İş Kazası, önceden planlanmamış, çoğu kez kişisel yaralanmalara, makineler ile araç ve gereçlerin zarara uğramasına, üretimin bir süre durmasına yol açan bir olaydır.

●İLO – ULUSLARARASI ÇALIŞMA TEŞKİLATI'NA GÖRE

İş Kazası, önceden planlanmayan, beklenmeyen belirli bir zarar ya da yaralanmaya neden olan bir olaydır.

●5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR ve GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU'NA GÖRE⁵⁰

İş Kazası,

- ◆Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- ◆İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle,
- ◆Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- ◆Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- ◆Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.

MESLEK HASTALIĞI TANIMI

●5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR ve GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU'NA GÖRE⁵¹

Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir.

⁵⁰ 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, madde 13

⁵¹ 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, madde 14

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, iş kazası ile ilgili bir tanım vermekten ziyade, hangi olayın iş kazası sayılacağına koşullarını vermektedir. Bu koşul ve haller temelinde;

•Sigortalının, işyerinde bulunduğu sırada meydana gelen olayların yapılan işle ilgili olup olmadığına bakılmaksızın iş kazası sayılması gerekmektedir. Bu halde, sigortalının, avluda yürürken düşmesi, dinlenme saatinde top oynarken ayağının burkulması, bahçedeki meyve ağacından meyve toplarken düşmesi, yemek yerken elini kesmesi, dinlenme odasında dinlenirken sobadan zehirlenmesi, işyerinde intihar etmesi, işyeri sınırları içinde bulunan havuzda boğularak ölmesi, ücretli izinli bulunduğu sırada çalıştığı işyerindeki arkadaşlarını ziyaret için geldiğinde kaza geçirmesi gibi sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olayların, iş kazası olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

•Sigortalının. İşveren tarafından yürütülmekte olduğu iş nedeniyle işyerinde veya işverenin görevlendirmesi veya işin niteliği gereği işyeri dışında meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olayların, iş kazası olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

•Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olayların, iş kazası olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Burada göz önünde bulundurulması gereken husus, meydana gelen olayın, işverenin sigortalıya vermiş olduğu görevle ilgili olup olmadığı, görevin yapılması için geçen süre içinde meydana gelip gelmediğinin tespitine bağlı bulunmaktadır.

•Emziren kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda geçirdiği ve onu hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaylar da iş kazası sayılmaktadır. Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile 5'inci maddesinin (a) ve (g) bentlerinde sayılan sigortalıların, 4857 sayılı İş Kanununun 74 üncü maddesine istinaden bir yaşına kadar (*bir buçuk saat/gün*) çocuklarını emzirmeleri için, sigortalının işveren tarafından ayrılan emzirme odasında veya çocuğun bulunduğu yer ile bu yere gidiş geliş sırasında ve emzirme sürelerinde geçirdiği kazalar iş kazası sayılacaktır. Kadın sigortalının çocuğunu emzirmek için belirlenen zamanda işyerindeki emzirme odasında merdivenden düşmesi sonucu meydana gelen kaza, çocuğun bulunduğu yere gidiş-gelişi esnasında geçirdiği trafik kazaları da iş kazası sayılmalıdır.

•Sigortalının, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş-gelişi sırasında meydana gelen ve onu hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaylar da iş kazası sayılmaktadır. İşverenin kiraladığı bir minibüs veya işyerine ait servis aracı ile sigortalıların sabah evlerinden işyerine, işin bitiminde de işyerlerinden evlerine getirilip götürülmeleri sırasında meydana gelen trafik kazası, tam olarak durmamış araçtan sigortalının inerken düşerek yaralanması veya araç içinde herhangi bir nedenle meydana gelen olay iş kazası sayılması gerekmektedir.

⁵² SGK Başkanlığı, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü, GENELGE 2011/50

Aşağıda, iş kazaları ile ilgili olarak bazı dikkat çekici Yargıtay Kararları sıralanmıştır. Bu kararların tümü 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndan önceki 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda ifade edilen iş kazaları koşulları dayanağında verilmiş olup bugüne göre iş kazası anlamı temelinde büyük bir fark bulunmamaktadır. Aksine bugünkü mevzuat çalışan lehine yorumu daha genişletici bir niteliktedir.

◆**İş Yerinde Kalp Krizi Sonucu Ölüm:** Sigortalının, iş yerinde çalışmakta iken kalp krizi geçirerek ölümü, 506 sayılı Yasanın 11. maddesinde gösterilen "sigortalının işyerinde bulunduğu sırada meydana gelme" haline uygun bir olay olduğu gibi; aynı maddede düzenlenen "işveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla meydana gelme" haline de uygun olup; iş kazası sayılması gerekir⁵³.

◆**İş yerinde başka bir işçi tarafından dövülerek öldürülme:** Zararlandırıcı olayının işyerinde meydana geldiği, bu yönüyle davanın yasal dayanağının 506 sayılı Yasanın 11-A maddesi olduğu açıktır. Anılan bu maddeye göre iş kazası sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır. Aynı Yasanın 11/ A-a maddesine göre de sigorta olayının işyerinde meydana gelmesi halinde bu olayın iş kazası sayılması yasal zorunluluktur. Somut olayda olayın iş yerinde olduğu tartışmasız olduğundan bu zararlandırıcı olay bir iş kazasıdır⁵⁴⁻⁵⁵.

◆**Trafik Kazası sonucu ölüm:** İşveren vekili durumunda olan ve işverenin her türlü işlerini takiple görevlendiren kimsenin, olay günü izinli olmayıp görevli olduğunun saptanması halinde, uğradığı trafik kazasının iş kazası olarak kabulü gerekir⁵⁶.

◆**Trafik Kazası sonucu ölüm/servis:** sigortalının servis aracına binmek üzere işveren tarafından belirlenen yerde beklediği sırada üçüncü bir şahsa ait bir aracın çarpması sonucu kazalanması sigorta olayının iş kazası sayılması gerektiği hukuksal gerçeği ortadadır⁵⁷.

◆**İş yerinde tartışma sonucu kalp durması:** Sigortalının işyerinde tartışma sonucu kalp durmasından ötürü ölüm olayı iş kazasıdır⁵⁸.

◆**Kalp yetmezliği:** Kalp yetmezliğinden ölüm iş kazasından sayılamaz⁵⁹.

◆**Tetenos:** Sigortalının işyerinde tetanos mikrobu alması sonucu ölümü olayı iş kazasıdır⁶⁰.

◆**Trafik Kazası sonucu ölüm:** Süt emzirme izni verilen sigortalının, iş süresinden sayılan zaman içerisinde işyerine gelirken ve giderken uğradığı kaza da iş kazasıdır⁶¹.

◆**Trafik:** Kamyonla, işçilerin bir işyerinden diğer işyerine götürülmeleri sırasında vasıta çamurluğunda olan sigortalının uçan şapkasını almak için atladığında vuku bulan ölüm olayı SSK 11/A gereğince iş kazasıdır⁶².

⁵³ T.C.Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Esas: 2004/21-529 Karar: 2004/527 Tarih: 13.10.2004

⁵⁴ T.C. Yargıtay 21.Hukuk Dairesi Esas: 2004/6433Karar: 2004/6503Karar Tarihi: 01.07.2004

⁵⁵ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 04.02.1980,6407/624

⁵⁶ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi E. 1995/7796 K. 1995/8681 T. 23.10.1995

⁵⁷ T. C. Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Başkanlığı Esas Karar 1996/2674 1996/2738

⁵⁸ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 10.12.1976 4160/4830

⁵⁹ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 25.02.19778 006/1368

⁶⁰ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 04.06.1974 3244/3890

⁶¹ T. C. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu10.06,1983 328/652

⁶² T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 18.06.1975 5919/3864

◆**Servisle ilgili:** İşverenin işçilerini işyerine getirip götürmek için sağladığı araçtan sigortalının işyeri kapısı önünde indikten sonra ölmesi olayı iş kazasıdır⁶³.

◆**Terör/servis:** Belediye işçisi olan sigortalının gene belediyeye ait lakin şehir içinde yolcu taşıma işinde kullanılan otobüsle işbaşı yapmak üzere işyerine gitmekte iken kimliği bilinmeyen kişilerce otobüsün taranması sonucu ölümü olayı İK 62 ve SSK 5. Maddelerinin geniş yorumuyla iş kazası olarak nitelendirilmelidir⁶⁴.

◆**Sonradan ölüm:** Sigortalı, bekçilik görevini yapmakta iken attan düşmüş ve beyin kanaması sonucu sonradan da olsa ölmüşse olayın iş kazası olduğu anılan (SSK11'in) açık hükmü gereğidir⁶⁵.

◆**Sarhoşluk:** Yasanın 11. maddesinin A-a/b fıkrası gereği, sigortalının işyerinde çalışırken ve işyerinin işini yaparken öldüğü sabit olduğuna göre ölümün iş kazası sonucu meydana geldiğinin kabulü yerine, işyerinde sarhoş çalışırken öldüğünü gözönüne alıp olayın iş kazası sayılmayacağına karar verilmesi keza isabetsiz olup, bozma nedenidir⁶⁶.

◆**İşyerinde intihar:** İş yerinde intihar iş kazasıdır⁶⁷.

⁶³ T. C. Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi 08.10.1971/7035/21158

⁶⁴ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 03.11.1983/5263/5446

⁶⁵ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi 10.05.1983/2118/2485

⁶⁶ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi E. 1991/12579 K. 1992/3624 T. 23.3.1992

⁶⁷ T. C. Yargıtay Onuncu Hukuk Dairesi E.8413 K.2759 T. 29.03.1979

İŞ KAZALARI İÇİN ANA İSTATİSTİK FORMÜLLERİ

KAZA SIKLIK ORANI (KSO)

Dönem içinde toplam kaza sayısının, aynı dönem içerisindeki toplam çalışma saatine bölünmesiyle elde edilen değer 1.000.000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır.

$$\text{KSO} = \left(\frac{\text{Toplam Kaza Sayısı}}{\text{Toplam Çalışma Saati}} \right) \times 1000000$$

(Toplam çalışma saati = işçi sayısı x çalışılan gün sayısı x 7,5 saat)

Kaza Sıklık Oranı(KSO).....5-10 aralığında olmalıdır.

İŞ KAZALARI İÇİN ANA İSTATİSTİK FORMÜLLERİ

KAZA AĞIRLIK(ŞİDDET) ORANI (KAO)

Dönem içinde meydana gelen kazaların neden olduğu işgünü kayıplarının toplamının aynı dönem içerisindeki toplam çalışma saatine bölünmesiyle elde edilen değer 1.000 katsayısı ile çarpılmasıyla hesaplanır.

$$\text{KAO} = \left(\frac{\text{Toplam İş Günü Kaybı}}{\text{Toplam Çalışma Saati}} \right) \times 1000$$

(Toplam çalışma saati = işçi sayısı x çalışılan gün sayısı x 7,5 saat)
(Ölümlü İş Kazası için kayıp iş günü = 7500 gün alınacaktır.)

Kaza Ağırlık Oranı(KAO).....0,5-1 aralığında olmalıdır.

• İşletmelerde meydana gelen iş kazaları ile ilgili olarak tutulan istatistiklerin;

▪ kaza yeri, kaza türü, kazalanan işçilerin sanatları, kaza türlerinin kaza yerlerine göre dağılımı, kaza yerlerine göre kazalanan işçilerin sanatları, kaza türlerinin kazalanan işçilerin sanatlarına göre dağılımı,

▪ Kazalanan uzuvlar(baş, el, ayak, kol, bacak, gövde),kazaların zaman dağılımı(ay, gün, saat),gün kayıpları(1-3, 3-7, 7-15, 15-30, 30 dan çok), kazaların yaş dağılımı(20 den küçük, 20-25, 25-30,30 dan büyük) şeklinde ayrıntılandırılması, İşletme için yapılacak risk değerlendirmesi için çok önemlidir.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARI BİLDİRİMLERİ	KANUNLAR
	4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE⁶⁸
İşverenler, işyerlerinde meydana gelen iş kazasını ve tespit edilecek meslek hastalığını en geç iki iş günü içinde yazı ile ilgili Bölge Müdürlüğüne ⁶⁹ bildirmek zorundadır. (*)	
	5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR ve GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNU'NA GÖRE⁷⁰
<p>İşveren, iş kazasını o yer yetkili kolluk kuvvetlerine (polis – jandarma) derhal ve Kuruma⁷¹ da en geç kazadan sonraki üç iş günü içerisinde doğrudan veya taahhütlü posta ile bildirilir. İş kazasının, işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde süre, öğrenildiği tarihten itibaren başlar. İş kazası ve meslek hastalığı bildirgesi ile doğrudan ya da taahhütlü posta ile Kuruma bildirilmesi zorunludur.</p> <p>Belirtilen süre, iş kazasının işverenin kontrolü dışındaki yerlerde meydana gelmesi halinde, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren başlar.</p> <p>Kuruma bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için gerektiğinde, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla soruşturma yapılabilir. Meslek hastalığı ile ilgili bildirimler üzerine gerekli soruşturmalar, Kurumun denetim ve kontrol ile yetkilendirilen memurları tarafından veya Bakanlık iş müfettişleri vasıtasıyla yaptırılabilir.</p>	

(*)03 Kasım 2011 tarih ve 28103 sayılı Resmi Gazetede(mükerrer) yayınlanan 665 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 maddesiyle, ÇSGB Bölge Müdürlükleri kaldırılmış olup, yeni adıyla “Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri”haline dönüştürülmüştür.

⁶⁸ 4857 Sayılı İş Kanunu, madde 77

⁶⁹ Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü

⁷⁰ 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, madde 14

⁷¹ Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü

4857 Sayılı İş Kanunu'na göre işverenlerin yapacağı işyerinde meydana gelen iş kazası ile tespit edilen meslek hastalığı bildirimleri ile ilgili olarak iş yerinin bağlı olduğu Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğüne yazılacak örnek bir yazı aşağıda verilmiştir.

<p style="text-align: center;">T.C.ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU MÜDÜRLÜĞÜNE</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p>_____ adresinde kurulu, Müdürlüğünüzde _____ sayılı dosyada işlem gören _____ Ünvanlı işyerimizde ____/____/____ tarihinde meydana gelen iş kazasına ve/veya meslek hastalığına ilişkin "İşyeri Kaza/Meslek Hastalığı Bildirim Formu" düzenlenerek ekte sunulmuştur.</p> <p>Bilgilerinize arz ederim.</p> <p style="text-align: right;">İŞVERENİN VEYA VEKİLİN ADI VE SOYADI İMZA</p> <p>EK: İşyeri Kaza/Meslek Hastalığı Bildirim Formu</p>
--

Yazı ekinde bulunacak olan "İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu" için Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından geliştirilmiş ve aşağıda gösterilen standart form kullanılacaktır.

İŞYERİ KAZA VE MESLEK HASTALIĞI BİLDİRİM FORMU

Düzenlenme tarihi.....

1	İşyerinin	Bölge Müdürlüğü Sicil No :			
		Unvanı :			
		Adresi :			
		İşçi Sayısı : Erkek Kadın Çocuk Eski Hük. Özürlü Stajyer			
		Kaza Tarihi :	Kaza Gününde İşbaşı Saati : Kazanın olduğu saat :		
2	Kazanın Meydana Geldiği Bölüm :				
Kazada Yaralanan Uzuv –					
Yaralanma Şekli :					
3	İşçinin 1. derece yakınının Adı Soyadı				
Açık adresi :					
4	Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesi Tarihi :				
Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesi ile Sevk edilenin Çalıştığı Bölüm / İş :					
Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesinin Türü :					
Meslek Hastalığının Saptanma Şekli:					
Periyodik Muayene ile ☐ Üst Kurum Sevki ile ☐ Meslek Hast. Hastanesinde ☐ Diğer ☐					
5	Kazazede veya Kazazedelerin / Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesi ile Hastaneye Sevk edilenin	Adı Soyadı :			
		Cinsiyeti :	E ☐ K ☐		
		Sigorta Sicil No :			
		Yaşı :			
		İşe Giriş Tarihi :			
		Esas İş (Mesleği) :			
		Medeni Hali :	Evli ☐ Bekar ☐ Dul ☐		
		Öğrenim Durumu :	İlköğretim ☐ Ort.öğr. ☐ Y. Okul ☐ Üniversite ☐ Y. Lisans ☐ Doktora ☐		
		Kaza Anında Yaptığı İş :			
		Kaza sonucu ölü yaralı sayısı : Ölü ☐ Ağır ☐ Uzuv ☐ Hafif ☐ Yaralı Yaralı Kaybı Yaralı			
Kaza sonucu yaralanan işçilerden istirahat alanların sayısı : 1.Gün ☐ 2.Gün ☐ 3. Gün ☐ 3 günden fazla veya açık istirahat ☐					
Kazayı Gören : Var ☐ Yok ☐					
Şahitlerin Adı Soyadı :					
Şahitlerin Adresi :					
6	Şahitlerin İmzası :				
Kazanın Sebebi ve Oluş Şekli (Açıklayınız) :					
7 İşveren veya Vekilinin Adı ve Soyadı İmzası					

Görüldüğü gibi form, yedi bölüm halinde oluşturulmuştur. Formun **1.** Bölümü işyeri ile ilgili bilgileri, **2.**Bölümü kaza ile ilgili somut bilgileri, **3.**Bölüm kazazede yakınları ile ilgili bilgileri, **4.** Bölüm meslek hastalığı tanısı ile ilgili bilgileri, **5.** Bölüm kazazede ve/veya meslek hastalığı tanısı konmuş işçiler ile ilgili bilgileri, **6.** Bölüm kaza şiddeti, tanıklar ve kazanın sebebi ve oluş şekli ile ilgili bilgileri, **7.** Bölüm ise işveren veya vekili ile ilgili bilgileri içermektedir. Formun altındaki standart metine göre iş kazası ve/veya meslek hastalıkları bildirimleri için formun bölümleri, bildirim ilgisine göre aşağıdaki şekilde;

1. **1,3,5.** inci bölümler hem iş kazası hem de meslek hastalığı bildirimlerinde,
2. **2,6.** inci bölümler sadece iş kazası bildiriminde,
3. **4.** üncü bölüm sadece meslek hastalığı bildiriminde,
4. **7.** inci bölüm ise her iki durum bildirimlerinde doldurulacaktır.

(formun ön yüzü yetmediği takdirde arka yüzü kullanılabilir.)

Formun kimin tarafından doldurulacağı ile ilgili olarak açık ve net bir vurgu yoktur. Formun 7. bölümü "İşveren veya Vekilinin Adı ve Soyadı ve İmzası"na ayrılmıştır. Ancak bu bölüm, "Formu Dolduran İşveren veya Vekilinin Adı ve Soyadı ve İmzası" olarak adlandırılmamıştır. 4857 Sayılı İş Kanununa göre bildirimlerin işveren veya işveren vekili tarafından yapılması zorunluluğu vardır. Bu zorunluluk nedeniyle bir illiyet bağı kurularak bu bölüm açılmıştır. Formun özellikle altıncı bölümündeki "kazanın sebebi ve oluş şekli" açıklaması bir mühendislik formasyonuna sahip olunmasını gerektirmekte olup, formun ilgili mühendis tarafından doldurulmasını gerekli kılmaktadır.

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre ise bildirimlerin, Sosyal Güvenlik Kurumu, Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne geliştirilmiş standart "İş Kazası Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu" ile yapılması gerekmektedir. Söz konusu formun ekinde gönderileceği ilgili Genel Müdürlüğe hitap örnek bir ön yazı ile bildirim formu aşağıda verilmiştir:

T.C.SOSYAL GÜVENLİK KURUMU
SOSYAL SİGORTALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NE

_____ adresinde kurulu, T.C.Çalışma Ve Sosyal Güvenlik
Bakanlığı _____ Bölge Müdürlüğüne _____ sayılı dosyada işlem gören
_____ Ünvanlı işyerimizde ____/____/____ tarihinde meydana gelen iş
kazasına ve/veya meslek hastalığına ilişkin "İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu"
düzenlenerek ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

İŞVERENİN VEYA VEKİLİN
ADI VE SOYADI
İMZA

EKLER: Bir adet "İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu"

		T.C. SOSYOAL GÜVENLİK KURUMU Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü		Belgenin Düzenlendiği Tarih : .. / .. /		
Belgenin Düzenlendiği Sayı :						
İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIĞI BİLDİRİM FORMU						
1-İşyerinin	Bağlı bulunduğu İl :			İşyeri sicil No:		
	Vergi Dairesi ve Numarası:		Tel:		Fax:	
	İşyerinin Unvanı ve Adresi :					
İşçi Sayısı: Erkek ☐ Kadın ☐ Çocuk ☐ Stajyer-çırak ☐ Terör Mağduru ☐						
Özürü ☐ Hükümlü ☐ Eski Hük. ☐ Genel Toplam ☐						
2- Kazazede veya Kazazedelerin / Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesi İle Hastaneye Sevk Edilenin	Adı Soyadı:		Cinsiyeti: E ☐ K ☐		Doğum Tarihi : .. / .. /	
	T.C. Kimlik No:		SSK Sicil No:			
	İşe Giriş Tarihi : .. / .. /		Medeni Hali: Evli ☐ Bekar ☐ Dul ☐			
	Öğrenim Durumu : Okur yazar ☐ Okur Yazar Değil ☐ İlköğretim ☐ Orta öğretim ☐		Yüksek Okul ☐ Üniversite ☐ Y. Lisans ☐ Doktora ☐			
	İstihdam durumu: Daimi ☐ Mevsimlik ☐ Geçici ☐ Eski Hükümlü ☐ Hükümlü ☐		Kamu ☐ Özel ☐ Özürü ☐ Ödünç çalışan ☐ Terör Mağduru ☐ Stajyer-Çırak ☐ Diğer ☐			
	Alt işverene ait çalışan ☐		Çalışma Şekli : Tam zamanlı ☐ Kısmi zamanlı ☐ Diğer ☐			
	Prim ödeme hali: sona erdi ☐ sona ermedi ☐		Sona erdi ise; erdiği tarih : .. / .. /			
	Son bir yıl içindeki toplam ücretli izin gün sayısı:		Son işyerine giriş tarihi: .. / .. /			
	Esas İş (Mesleği) :		Uyruğu (Yabancı ise ülke adı):			
	İşçinin 1. derece yakınının Adı Soyadı :		Açık Adresi:			
İş kazası Halinde Doldurulacaktır	3	İş Kazasının Tarihi : .. / .. /		Kaza Gününde İşbaşı Saati :		
	4	Kaza Anında Yaptığı İş :		İş Kazasının saati :		
	5	Kazanın sebebi:		Kaza sonucu iş göremezliği Var ☐ Yok ☐ Derhal ölüm ☐		
	6	Yaranın türü:				
	7	Yaranın Vücuttaki Yeri:				
	8	İşyerinin büyüklüğü:				
	9	Çalışılan Ortam:				
	10	Çalışılan çevre:				
	11	Kaza Anında Kazazedenin Yürütmekte Olduğu Genel Faaliyet:				
	12	Kazadan Az Önceki Zamanda Kazazedenin Yürüttüğü Özel Faaliyet:				
	13	Olayı Normal Seyrinden Saptıran Kazaya Sebep Veren Olay (Sapma):				
	14	Yaralanmaya Sebep Olan Hareket (Olay):				
	15	Özel Faaliyet Sırasında Kullandığı Materyal (Araç):				
	16	Sapmaya Sebep Veren Materyal (Araç):				
	17	Yaralanmaya Sebep Olan Hareket Sırasında Kullanılan Materyal (Araç):				
	18	Kazayı Gören : Var ☐ Yok ☐		Şahitlerin Adresi		
	18	Şahitlerin Adı Soyadı :				
	19	Şahitlerin imzası :				
	19	Kazanın Oluş Şeklini ve Sebepini Açıklayınız :				
Meslek Hastalığı Halinde Doldurulacaktır	20	Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesi Tarihi:			21-Düzenlenme tarihi: .. / .. /	
	20	Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesi İle Sevk edilenin Çalıştığı Bölüm / İş :				
	20	Meslek Hastalığı Tanısı veya Şüphesinin Türü:				
	20	Meslek Hastalığının Periyodik Muayene İle ☐ Diğer ☐				
20	Saptanma Şekli: Üst Kurum Sevki İle ☐ Meslek Hast. Hast. ☐			e-posta adresi:		

Not: a) İşverenler işyerinde meydana gelen iş kazasını Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrası (a) bendi ile 5 inci madde kapsamındaki sigortalıları o yer kolluk kuvvetlerine derhal Kuruma da en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde, (b) bendi kapsamında sigortalının kendisi tarafından 1 ayı geçmemek şartıyla rahatsızlığının bildirim yapmaya engel olmadığı günden sonra ki üç işgünü içinde ayrıca işveren sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrendiği veya bu durum kendisine bildirildiği günden başlayarak üç iş günü içinde (b) bendi kapsamındaki sigortalı ise bu durumu öğrendiği günden başlayarak üç iş günü içinde Kuruma bildirmesi zorunludur.

b) İşverenler işyerinde meydana gelen iş kazasını ve tespit edilecek meslek hastalığını en geç üç iş günü içinde yazı ile ilgili Bölge Müdürlüğüne bildirmek zorundadır. (4857 sayılı İş Kanunu md. 77) Bu bildirim zamanında yapmayan işverenlere aynı kanunun 105 inci Maddesi uyarınca idari para cezası uygulanır.

c) 1, 2 ve 21 inci bölümler hem kaza hemde meslek hastalığı bildirim durumunda, 3 ile 19 uncu bölümler sadece kaza bildiriminde, 20 nci bölüm ise sadece meslek hastalığı bildiriminde doldurulacaktır.

d) 5,6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, kazanın saati ve esas işi (mesleği) bölümleri seçildiğinde konu ile ilgili tablolar ekrana gelecektir. Ekrana gelen bu tablolardan seçim işlemi yapılacaktır. Bu alanlara konu ile ilgili tanımlayıcı kelime yazıldığında da arama motoru devreye girecektir. Arama motoru ilgili bölümlerdeki tanımlayıcı başlıkları ekrana getirecektir. ekrana gelen bu başlıklardan en uygun tanımlama seçilmelidir.

Sosyal Güvenlik Kurumuna gönderilecek olan bu İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bildirim Formunun elektronik ortamda gönderilme olanağı da vardır⁷².

İŞ KAZASI BİLDİRİMLERİ TÜZÜK

Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük

İşçi sağlığı ve iş güvenliğini sarsacak tehlikeler, can kaybına, ağır yaralanmaya veya zehirlenmeye neden olan kazalar, işveren tarafından, derhal, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bildirilir. Bu bildirim, yerel makamlara, genel hükümler çerçevesinde yapılması gerekli bildirme zorunluluğunu ortadan kaldırmaz. 7 günden çok iş göremezlikle sonuçlanan iş kazaları, nedenleriyle birlikte, yazılı olarak, yukarıda belirtilen makamlara bildirilir⁷³.

İŞ KAZASI BİLDİRİMLERİ TÜZÜK(Teknik incelemeler için)

Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük

Yeraltı yangını, taşıyıcı halatın kopması, kafesin molette çarpması, su baskını, gazların veya tozların yanması veya patlaması, işletmenin normal çalışmalarını kısmen veya tamamen durduracak nitelikteki göçükler vb. nitelikteki olaylar, yaralanma olmasa bile, teknik incelemelere esas olmak üzere, derhal, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bildirilir⁷⁴.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARI BİLDİRİMLERİ YÖNETMELİK

Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği

İşveren, ciddi veya ölümlü sonuçlanan iş kazalarını ve ciddi tehlikeli olayları en geç iki iş günü içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili Bölge Müdürlüğüne bildirecektir⁷⁵.

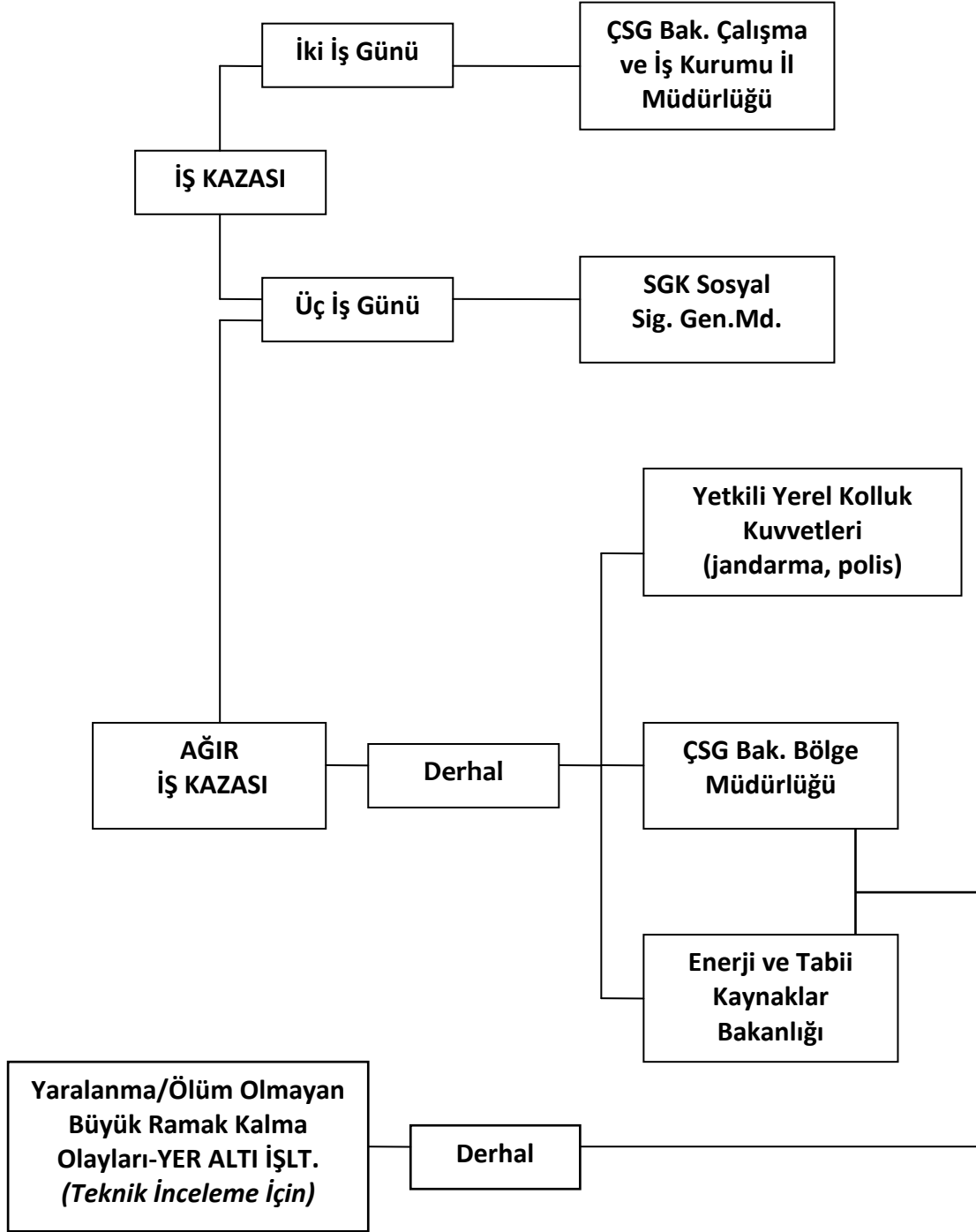
⁷² T.C.SGK Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü,10 Nisan 2012 tarihli 2012/13 GENELGE

⁷³ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük, madde 323

⁷⁴ Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük, madde 324

⁷⁵ Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, madde 5/d

KAZA BİLDİRİMLERİ AKIM ŞEMASI

Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük

Ocaklarda meydana gelen patlama, yangın vb. önemli olaylarda, kurtarmanın ve gerekli diğer işlerin iyi yürütülmesini sağlamak amacıyla, fenni nezaretçi gerekli önlemleri alır. Bu gibi olayların meydana geldiği işyerlerinde, fenni nezaretçi ve işverenler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı mühendisleri olay yerine gelinceye kadar, gerekli önlemleri alarak kurtarma çalışmalarını yapmak zorundadırlar. Önlemin niteliğini belirlemede fenni nezaretçiyle Bakanlık mühendisleri arasında anlaşmazlık olursa, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcisinin öngördüğü önlem ve öneriler, onun yönetimi altında uygulanır. Durum tutanakla saptanır. İşveren, bu önlemlerin alınması için gerekli işçi, araç, malzeme ve parayı fenni nezaretçinin ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcisinin emirlerine hazır bulundurmaya zorundadır⁷⁶.

ÖZEL SEKTÖRE AİT OCAKLARDAKİ MADEN KAZALARINDA UYGULANMAKTA OLAN KURTARMA ORGANİZASYONU**08.01.2004 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bakan oluruna göre özetle;**

- kazanın olduğu il valiliğinin Enerji Bakanlığının ilgili kuruluşlarının (TTK⁷⁷ ve TKİ⁷⁸) tahlisiye ekiplerinin olduğu **Soma, Tunçbilek**, ya da **Zonguldak'a** yakınlığına göre, bu ekiplerin bağlı olduğu TTK ya da TKİ Genel Müdürlüklerinden biri ile bağlantı kurarak, kazaya müdahale talebini faks ile ilgili Genel Müdüre bildirmesi,
- tüzüğün 331. maddesinde sözü edilen Bakanlık temsilcisini atama yetkisinin, kazaya müdahale edecek tahlisiye ekibinin bağlı olduğu kurumun Genel Müdürüne verilmesi,
- ilgili kuruluşun Genel Müdürünün atadığı kişinin kaza yerinde tüzüğün 331. maddesinde belirtilen Bakanlık temsilcisi görevini yürütmesi,
- kaza yerine TTK ve TKİ Genel Müdürlüğünden iki ayrı Bakanlık temsilcisi atanması durumunda kaza yerine ilk ulaşan kişinin Bakanlık temsilcisi olarak görev yapması, olay yerine TTK Genel Müdürlüğünce de bir eleman görevlendirilmesi durumunda Bakanlık temsilciliği yetki, görev ve sorumluluğunun bu elemana devredilmesi şeklindedir.

⁷⁶ **Maden Ve Taş Ocakları İşletmelerinde Ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük, madde 331**

⁷⁷ **Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü**

⁷⁸ **Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü**

İŞ YERİNDE İŞ KAZASI MEYDANA GELMESİ HALİNDE İLGİLİ MÜHENDİSCE;**•KAZALAR İÇİN;**

- İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu doldurularak, işveren veya işveren vekili tarafından, en geç iki iş günü içerisinde işyerinin bağlı olduğu ilin Çalışma Ve İş Kurumu Müdürlüğüne gönderilmesi sağlatılır.
- İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu doldurularak, işverence en geç üç iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi sağlatılır.

•GÜN VE UZUV KAYIPLI KAZALAR İÇİN;

- Kazazede veya kazazedelerin yaralanma ciddiyetine göre işveren veya işveren vekili tarafından uygun bir nakil aracıyla beraberinde bir refakatçi ile birlikte en yakın sağlık kuruluşuna gönderilmesi sağlatılır.
- İşveren veya işveren vekili tarafından, kazanın derhal yerel makamlara (*jandarma, polis, savcılık*) bildirilmesi sağlatılır.
- Kaza yerinin krokisi çizilir, fotoğraflılır.
- Tanık ifadeleri alınır.
- Kaza yeri, tanık ifadeleri ve diğer verilerle kazanın oluş şekli ve nedeni ile ilgili ayrıntılı kaza raporu tanzim edilir.(*çok önemlidir*)
- İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu doldurularak, işveren veya işveren vekili tarafından, en geç iki iş günü içerisinde işyerinin bağlı olduğu ilin Çalışma Ve İş Kurumu Müdürlüğüne gönderilmesi sağlatılır.
- İşyeri Kaza Ve Meslek Hastalığı Bildirim Formu doldurularak, işverence en geç üç iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumu Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü'ne gönderilmesi sağlatılır.

•ÖLÜMLÜ KAZALAR İÇİN;

- İşveren veya işveren vekili tarafından, kazanın derhal yerel makamlara (*jandarma, polis, savcılık*) bildirilmesi sağlatılır.
- Savcılık ve kolluk kuvvetleri gelinceye kadar olay yerinin güvenliğinin alınması sağlatılır. Kazazede yerinden kaldırılmaz.
- Savcı olaya el koyacaktır. O gelinceye dek kaza yerinin krokisi çizilir, fotoğraflılır, tanık isimleri alınır, kazanın oluş şekli ve nedenleri hakkında mevcut veriler doğrultusunda ayrıntılı kaza raporu için hazırlık yapılır.
- İşveren veya işveren vekili tarafından derhal teknik nezaretçi, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Ve İş Kurumu İl Müdürlüğü ile Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bilgilendirilmesini sağlat⁷⁹,
- Ayrıntılı kaza raporu tanzim edilir.

⁷⁹ Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, faks 0312 213 84 51

●**OCAKLARDA MEYDANA GELEN PATLAMA, YANGIN, GÖÇÜK VB. GİBİ ARAMA/ KURTARMANIN(TAHLİSİYE) GEREKLİ OLDUĞU ÖNEMLİ İŞ KAZALARINDA⁸⁰,**

- İşveren veya işveren vekili tarafından, kazanın derhal yerel makamlara (*jandarma, polis, savcılık*) bildirilmesini sağlatılır.
- Savcılık ve kolluk kuvvetleri gelinceye kadar olay yerinin güvenliğinin alınması sağlatılır.
- İşveren veya işveren vekili tarafından derhal teknik nezaretçi, Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğü ile Enerji Ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın bilgilendirilmesi sağlatılır.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı mühendisleri olay yerine gelinceye kadar, Teknik nezaretçi ve işveren veya vekili tarafından gerekli önlemleri alarak kurtarma çalışmalarının yapılması sağlatılır.
- İş yerindeki olanaklar, arama ve kurtarmada yetersiz veya yok, ocak ortamı çalışanlar açısından güvensiz ise işveren veya vekiline, kazanın olduğu il valiliğine en yakın TKİ-Tunçbilek, Soma ile TTK-Zonguldak'la valilik kanalıyla irtibata geçilerek tahlisiye ekibi talebinde bulunulması sağlatılır.,

ÜLKEMİZDEKİ YANIK MERKEZ VE ÜNİTELERİ

Sektörümüzde yanıkla sonuçlanan iş kazaları riski çok fazladır. Bu nedenle acil olarak kazazedelerin sevk edilecekleri en yakın yanık merkezi/ünitesi bulunan il ve bu ildeki hastaneyi bilmek çok önemlidir.

Türkiye genelindeki yanık merkez ve üniteleri gösterir harita ile iller ve hastaneleri gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

⁸⁰**Özel Sektöre Ait Ocaklardaki Maden Kazalarında Uygulanmakta Olan Kurtarma Organizasyonu - 08.01.2004 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bakan oluru**

TÜRKİYE YANIK MERKEZLERİ VE YANIK ÜNİTELERİ⁸¹

⁸¹ T.C.Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, "Türkiye'de Özellikle Planlama Gerektiren Sağlık Hizmetleri 2011-2023" kitabı

YANIK MERKEZ VE ÜNİTELERİNİN BULUNDUĞU HASTANELER⁸²

İL ADI	HASTANE ADI	YATAK SAYISI	AÇIKLAMA
ADANA	Numune Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	22	Ünite/Merkez
	Çukurova Üni. Tıp Fakültesi	8	Ünite
	Başkent Üni. Hastanesi	14	Ünite
ANKARA	Numune Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	37	Merkez
	Dışkapı Yıl. Beyazıt Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	5	Ünite
	Çocuk Sağ.Has.Hema.Onkoloji Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	8	Merkez
	Ankara Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	7	Ünite
	Başkent Üni. Hastanesi	7	Ünite
	Hacettepe üni.tıp fak.	8	Ünite
	Gülhane ask.tıp akademisi	16	Merkez
ANTALYA	Antalya Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	9	Ünite
	Akdeniz üni.tıp fak.	1	Ünite
BURSA	Şevket yıl. Eğitim. Ve Arş. Hastan.	8	Ünite
	Uludağ üni.tıp fak.	6	Ünite
DENİZLİ	Devlet Hastanesi	7	Ünite
DİYARBAKIR	Diyarbakır Eğitim. Ve Arş. Hast.	12	Ünite/Merkez
	Dicle üni.tıp fak.	24	Ünite
ERZURUM	Bölge Eğitim. Ve Arş. Hast.	12	Merkez
	Atatürk üni.tıp fak.	15	Ünite
ESKİŞEHİR	Yunus Emre Devlet Hastanesi	6	Ünite
	Osmangazi üni.tıp fak.	8	Ünite
ELAZIĞ	Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	7	Ünite
GAZİANTEP	AV. Cengiz Gökçek dev.hastan.	20	Ünite
	Çocuk Has.Hastanesi	17	Ünite
İSTANBUL	Kartal Eğitim. Ve Arş. Hastanesi	22	Merkez
	Şişli Eftal Eğitim. Ve Arş. Hastane.	5	Ünite
	Bağcılar Eğitim. Ve Arş. Hastane.	12	Ünite
	Fatih Sul.Meh. Eğitim. Ve Ar. Has.	8	Ünite
	Gülhane ask.tıp akademisi	12	Merkez
	İstanbul üni.tıp fak.	8	Ünite
	Cerrahpaşa tıp fak.	10	Ünite

⁸² T.C.Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, "Türkiye'de Özellikle Planlama Gerektiren Sağlık Hizmetleri 2011-2023" kitabı

İZMİR	Bozyaka Eğitim Ve Arş. Has.	12	Merkez
	Behçet Uz Eğitim Ve Arş. Has.	12	Merkez
	Ege Üni. Tıp Fak.	10	Ünite
KONYA	Konya Eğitim. Ve Arş. Has.	13	Ünite
	Başkent Üni. Hastanesi	4	Ünite
KOCAELİ	Derince Eğitim. Ve Arş. Has.	12	Merkez
	Darica Farabi Dev. Hastanesi	8	Ünite
MERSİN	Devlet Hastanesi	6	Ünite
SAMSUN	Meh. Aydın Eğitim. Ve Arş. Has.	14	Merkez
ŞANLIURFA	Şanlıurfa Eğitim. Ve Arş. Has.	17	Ünite
TRABZON	Karadeniz Ün. Farabi Has.	8	Ünite
VAN	Van Eğitim. Ve Arş. Has.	8	Ünite

Bunlara ilave olarak mevcut bazı hastanelerin kapasitelerinin artırılması çalışmalarını devam etmekte olup yeni il olarak;

BALIKESİR	Atatürk Devlet Hastanesi*	3/6	*
ÇANAKKALE	Devlet Hastanesi	5	2012 yılında hizmet
SİVAS	Numune Hastanesi	5	Yeni has. bin. oluştur

*Genel Cerrahi seviğinde **3** yatak yanık tedavisi için ayrılmıştır. Nihai olarak 850 yataklı Bölge Hastanesinde 6 yataklı yanık ünitesi olarak projelendirilmiştir.

BÖLÜM 4

TEHLİKE, RİSK TANIMLARI RİSK CEĞERLENDİRMEİ VE DERECELENDİRİLMESİ

Yeraltı ve Yerüstü Maden İşletmelerinde Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği madde 5/b' de aynen;

"İşveren, 9/12/2003 tarihli ve 25311 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin 6, 9 ve 10 uncu maddelerinde belirtilen hükümler doğrutusunda "sağlık ve güvenlik dokümanı" hazırlanmasını ve güncellenmesini sağlayacaktır.

Sağlık ve güvenlik dokümanında özellikle aşağıdaki hususlar yer alacaktır;

- İşçilerin işyerinde maruz kalabilecekleri risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi.

- Bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmek için alınacak uygun önlemler.

- Çalışma yerlerinin ve ekipmanın güvenli şekilde düzenlenmesi, kullanılması ve bakımının yapılması.

Sağlık ve güvenlik dokümanı çalışmaya başlanılmadan önce hazırlanacak ve işyerinde önemli değişiklikler veya ilave yapıldığında tekrar gözden geçirilecektir." denmektedir.

Risk değerlendirmesi proaktif yaklaşımdır. Yani kaza veya hastalık meydana gelmeden önce bunlara neden olabilecek kaynak, durum ve davranışa karşı önlemler alma çalışmasıdır. Risk değerlendirmesi, basit anlatımla, işyerinizde insanlara ve/veya ekipmanlara neyin ne kadar zarar verebileceğine yönelik olarak yapılan dikkatli bir incelemedir. Bu değerlendirme, muhtemel zararları önleyebilmek için gerekli önlemleri almanızı ve mevcut önlemlere ilaveten daha fazla önlem almanız gerekip gerekmediğine karar vermenizi sağlar. Alınacak bu önlemler ile sağlıklı ve güvenli çalışma hakkına sahip olan insanları ve işyerinizi koruduğunuzu aklınızdan çıkartmayın.

İş kazaları ve meslek hastalıkları insanlara büyük zararlar verebileceği gibi ürün kaybına, makine hasarlarına veya sigorta maliyetlerinde artışlara neden olabilecekleri için işinizin geleceğini de etkileyebilir. Sayılan nedenlerden ve kanuni gerekliliklerden ötürü işyerinizdeki risklerin kontrol edilebilmesi ve yönetilmesi amacıyla bir plan oluşturulması ve risklerin değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sağlıklı ve güvenli bir işyeri şartları yaratmak için, iş yerinde yukarıda tanımlanan organizasyona uygun bir iş sağlığı ve güvenliği sisteminin kurgulanması, hayata geçirilmesi, uygulanması, işverence denetlenmesi ve sürekli güncelleştirilmesi gerekmektedir. Sistem kendi içersinde stabil olmayıp, tekrarlı hareketli ve oynaktır. Sistemin ana aktörü ve yükümlüsü işverenin kendisidir. Eksikliklerin tespiti halinde yasal olarak ceza yaptırımı vardır (*idari para cezası, iş yeri kapatma v.b.*). Çalışanların bu akım şeması içersinde yeri sisteme katkı koymak, işverence alınan önlemlere uymak olmasına rağmen, kanuni bir yaptırımı yoktur. Sorumluluk tümüyle işverene ait olup işverenin, 4857 Sayılı İş Kanunu 25/II-h,ı maddeleri gereğince işçi ile arasındaki sözleşmeyi, bitiminden önce veya bildirim süresini beklemeksizin fesih hakkı bulunmaktadır.

Risk değerlendirmesinin iki önemli temel kavramı vardır. Bunlar **tehlike ve risk'** tir. Bu iki kavram sürekli olarak birbiriyle karıştırılmaktadır. Sağlıklı bir risk değerlendirmesi çalışması yapabilmenin en başta gelen kuralı, birbirleriyle çok küçük farklılıkları olan bu iki aktör arasındaki o ince çizgiyi algılayabilmekte yatmaktadır.

Türk Dil Kurumu' na göre, **Tehlike**,

- *Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum, muhatara.*

- *Gerçekleşme ihtimali bulunan fakat istenmeyen durum,*

Risk ise,

- *Zarar tehlikesi.*

- *Riziko olarak tanımlanmakta olup, Risk değerlendirmesi içerisindeki tanımı ise; "meydana gelebilecek zararlı bir olayın şiddeti (etkileri) ve oluşma olasılığının bileşkesi" veya " tehlikelerden kaynaklanan bir olayın, meydana gelme ihtimali ile zarar verme derecesinin bileşkesidir" şeklindedir. Kısaca "zarar ya da hasar verme potansiyeli " olarak ifade edilebilecek olan tehlikenin risk değerlendirmesi içerisindeki tanımı ise; " insanların yaralanması, hastalanması, malın, çalışılan yerin, çevrenin zarar görmesi veya bunların birlikte gerçekleşmesine neden olabilecek potansiyel kaynak veya durum." şeklindedir. Örneğin bir tank içinde kaynak yapılması tehlikedir; kaynak yapanın yangına maruz kalması ya da kaynak gazlarından zehirlenmesi ise bu tehlikeden kaynaklanan birer risktir. Benzer şekilde ağır yüklerin elle taşınması bir tehlikedir; bu işlemi gerçekleştiren kişinin kas-iskelet sistemi hastalıklarına yakalanması ise bir risktir.*

Adadaki insanın adada bulunduğu süre içerisinde, köpek balığı insan için, sadece bir **tehlike** olup, denize girmesi halinde kişi için **risk**'tir.

Merdivenler bu durumlarıyla bir **tehlike** kaynağıdır. Üzerinden geçilmesi halinde geçen kişiler için **risk**'tir.

Örnekler çoğaltılabilir. Aslında yaşamın içerisinde belki de bilinçsizce yaptığımız tutum ve davranışlar bir tehlike, risk değerlendirmesidir. Sigara bir tehlikedir. Sigara içmek ise bir içen kişi için risktir. Yangın tehlikesi olan ve tek bir çıkış kapısı bulunan kapalı bir salonda kapı çıkışına yakın durmayı tercih etmek te içgüdüsel olarak yapılan bir risk değerlendirmesi sonucu alınan bir önlemdir. Yaşamın kendi pratiği içerisinde kişilerce ve ondan kalkarak toplumca, tehlike ve risk temelinde yapılan tutum ve davranışlar, kişi ve ait olduğu toplumun bir güvenlik kültürü göstergesidir.

RİSK DEĞERLENDİRMESİ

Risk değerlendirmesinin özü, tehlikeyi tanımlayan, bu tehlikelerden kaynaklanabilecek olası riskleri öngören, değerlendiren ve bu risklere karşı önlemlerin alınıp, uygulandığı üç adımlık bir sistem kurgusudur. Sistemi denetlemek ve yeni çıkabilecek risklere karşı güncelleştirme yapmak ta sistemin vazgeçilmez unsurlarıdır. Risk değerlendirmesi sürecini çok karmaşık hale getirmek, istenen bir durum değildir. Birçok işletmede genel hatlarıyla hangi tehlikelerin mevcut olduğu ve bunlardan doğacak riskler rahatlıkla tespit edilebilir ve alınması gereken önlemler kolaylıkla uygulanabilir. Örneğin; işyerinizde ağır yük taşıyan ve bu nedenle belini incitebilecek işçi olup olmadığını ya da insanların kayma ve takılma ihtimallerinin yüksek olduğu yerleri muhtemelen biliyorsunuzdur. Eğer durum böyleyse, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önlenmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınıp alınmadığını kontrol edin. İster gerekli altyapı, uzmanlık ve bilgi birikimi işyerinizde bulunsun, ister uzman kişilerden bu konuda destek alıyormuş olun, yapılan risk değerlendirmelerine işçilerinizi ya da temsilcilerini

mutlaka dâhil etmelisiniz. İşçiler işin nasıl yapıldığı konusunda detaylı bilgiye sahiptir ve bu bilgilerden yararlanmanız, değerlendirmenizi daha kapsamlı ve etkin hale getirecektir. Bu anlamda konuyu anlayabilmek, ruhunu kavrayabilmek için güncel bir örnek üzerinden giderek basit bir risk değerlendirmesi örnekleyelim:

ÖRNEK: ÜÇ METRE DERİNLİĞİNDE KENARLARI BETON BİR ÇUKUR

1.ADIM: TEHLİKEYİ TANIMLA

Çukur bu haliyle çevredeki insanlar, hayvanlar ve araçlar için tehlike kaynağıdır.

2.ADIM: RİSKLERİ TANIMLA

İçersine insan, hayvan, makine düşebilir.

3.ADIM: ÖNLEM AL

Riski kaynağında yok etmek için çukurun üzerini kapat,
Üzeri açık kalmak gerekiyorsa etrafını uygun şekilde kapat,
Güvenlik şeridi oluşturun.

4.ADIM:ALINAN ÖNLEMLERİ SÜREKLİ DENETLE

Önemli olan yapılan risk değerlendirmesi sonucunda öngörülen, tahmin edilen risklere karşı alınan önlemlerin yeterli olup olmadığıdır. Şimdi aynı tehlike kaynağına benzer durumlar için alınan önlemlere bir bakalım;

- demir çubuklar geliş güzel dizilmiş,
- demir çubuklar sabitlenmemiş,
- aralıklara ayak girebilir,
- güvenlik şeridi yok,

- yeterli olmasa da güvenlik şeridi çekilmiş,
- düşey demir çubuklar, üstünde demir çubuklarla birbirine bağlansa daha iyi olur.

Tehlike kaynağı ve kullananlar için **risk** olan bir merdiven;

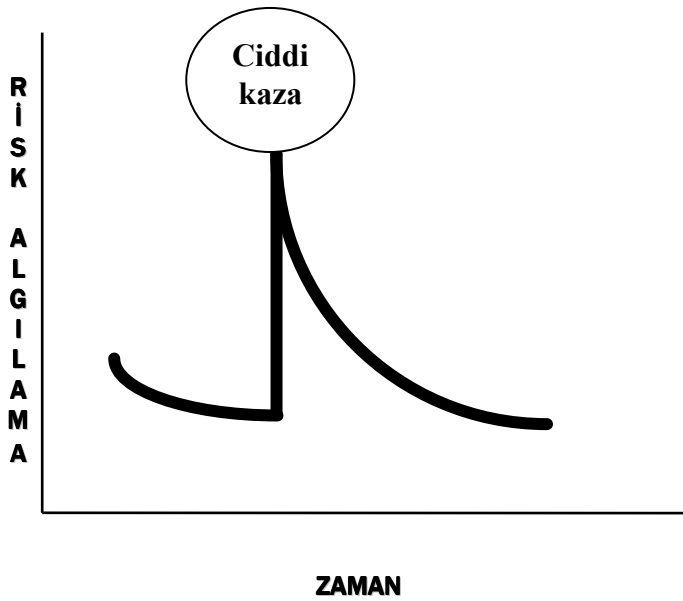

Güvenli geçici merdiven korkuluğu, hem sağlam hem de göze hemen çarpıcı zıt iki renkte boyalı

Risk değerlendirmesinde temel kural, riski doğuran tehlike kaynağını ortadan kaldıracı, onu yok edici tedbirleri almaktır. Bu yapılamıyorsa amaç, alınan önlemlerle tehlike odağının neden olabileceği riski çok düşük profilli bir etken haline dönüştürebilmektir. Sınır değerlerde çalışma yapmak risk tehdidini sürekli gündemde tutacaktır.

Diğer yandan ciddi bir kaza olduğu zaman kamuoyunun, işverenlerin ve çalışanların risk algılaması en yüksek noktadadır. Araştırma komisyonları kurulur, yeni kurallar belirlenir, devletin ve işverenin denetimleri artar, çalışanların tutum ve davranışları güvenlik kültürü anlamında pozitif etkilenir. Kazadan bir süre sonra her Őey kazadan önceki sosyal yapıya döner.

Bir işyerinde risk değerlendirilmesi;

- İşe başlama aşamasında,
- İşyerinde bir değişiklik olması durumunda,
- İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kalma olayları sonrasında,
- Düzenli aralıklarla mutlaka yapılması gereklidir.

AB süreci içerisinde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak çıkan kanun, tüzük ve yönetmeliklerinin talebi, risk değerlendirmesini yaşamın her anına sokmak ve bu anlamda toplumun güvenlik kültürünü artırmaktır. Dikkat edilirse verilen formattaki süreler, bir değişiklik, bir devinim veya sistemde iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili alınan önlemlerin herhangi bir zayıf noktasındaki kırılmanın açtığı zarar sonralarıdır.

Çalışanların her birinin bir iş sağlığı ve güvenliği elemanı yetkinliğinde olması, sisteme katkı koyması iş sağlığı ve güvenliğinin temel konseptidir. Bu konsept doğrultusunda işyerindeki operasyonel faaliyetlerin en uç noktasında çalışan da önce kendi güvenliği sonra çevresinde çalışanların güvenliklerini sağlayabilme anlamında risk değerlendirmesi yapabilme donanımına ve kültürüne sahip olmalıdır. Bu noktadan itibaren iş yerlerindeki risk değerlendirmeleri, tehlikenin büyüklüğüne göre sırasıyla;

- çalışanın kendisi,
- ilk amiri,
- yönetici,
- uzman ekip tarafından yapılır. Özellikle sanayiden sayılan ağır ve tehlikeli işlerde uzman ekip olarak, işyeri iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, işyeri hekimi, teknik nezaretçi veya kamunun yetkilendirdiği kişi, kurum ve kuruluşlar ifade edilmektedir.

Bir işyerinde sağlıklı bir risk değerlendirmesine başlamadan önce konu ve işyeri ile ilgili bilgilerin mevcut olması gereklidir. Bu bilgi kaynakları;

- kanun, tüzük ve yönetmelikler,
- sınır, limit değerler,
- yapılan ölçümler,
- çalışanların katkıları,
- kaza istatistikleri,
- meslek hastalıkları istatistikleri,
- denetim raporları,
- iş sağlığı ve güvenliği kurul tutanaklarıdır. Özellikle sanayiden sayılan işlerde mevcut durumla ilgili ne kadar çok sağlıklı veriye ulaşırsa yapılacak risk değerlendirmesi o denli güvenilir olur. Eldeki verilerden o işyerindeki iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurulmuş olan sistemin zayıf ve kuvvetli yanları görülür. Çalışma yapılırken özellikle o işletmede çalışanların düşüncelerini almak, onları bu çalışmaya katkı koymalarını sağlamak çok önemlidir.

RİSKLERİN DERECELENDİRİLMESİ

Buraya kadar tehlike, risk tanımları ve risk değerlendirme çalışmalarının özü verilmiştir. Bundan sonraki adım tespit edilen risklerin derecelendirilmesidir. Risklerin derecelendirilmesi, basitçe önem sırasına göre sıralanması olarak ifade edilebilir ki bununda çok fazla yöntemi vardır. Burada yaygın olarak kullanılan **olasılık x şiddet (5 x 5) metodu** verilecektir.

Tehlikeyi, “ insanların yaralanması, hastalanması, malın, çalışılan yerin, çevrenin zarar görmesi veya bunların birlikte gerçekleşmesine neden olabilecek potansiyel kaynak veya durum.” şeklinde tanımlarken, riski ise tehlikeden kaynaklanan zararlı olay olarak ifade etmiştik. Riskin derecesi ise meydana gelebilecek bu zararlı olayın gerçekleşme olasılığı (*sıklığı*) ile gerçekleştiği takdirde şiddetinin (etkileri) bileşkesidir.

ADIM 1.

OLASILIK / SIKLIK	KRİTER	SKOR
ÇOK KÜÇÜK	YILDA BİR	1
KÜÇÜK	ÜÇ AYDA BİR	2
ORTA	AYDA BİR	3
YÜKSEK	HAFTADA BİR	4
ÇOK YÜKSEK	HER GÜN	5

ŞİDDET / ETKİ	KRİTER	SKOR
ÇOK HAFİF	İş saati kaybı yok, ilkyardım gerektiren	1
HAFİF	İş günü kaybı yok, ilk yardım gerektiren	2
ORTA	Hafif yaralanma, tedavi gerekir	3
CİDDİ	Ölüm, Ciddi yaralanma, meslek hastalığı	4
ÇOK CİDDİ	Birden çok ölüm, sürekli iş göremezlik	5

Eldeki verilerden ve öngörülerden, tehlikeden kaynaklanan olayın meydana gelme olasılığı (*sıklığı*) ile meydana gelebilecek olayın şiddeti (*etkisi*), bu iki tabloya göre yorumlanarak skorlanır.

ADIM 2.

Skorlanan olasılık ve şiddet, aşağıdaki tabloya göre derecelendirilir.

OLASILIK	ŞİDDET (etki)				
	ÇOK CİDDİ/5	CİDDİ/4	ORTA/3	HAFİF/2	ÇOK HAFİF/1
ÇOK YÜKSEK /5	YÜKSEK 25	YÜKSEK 20	YÜKSEK 15	ORTA 10	DÜŞÜK 5
YÜKSEK/4	YÜKSEK 20	YÜKSEK 16	ORTA 12	ORTA 8	DÜŞÜK 4
ORTA/ 3	YÜKSEK 15	ORTA 12	ORTA 9	DÜŞÜK 6	DÜŞÜK 3
KÜÇÜK/2	ORTA 10	ORTA 8	DÜŞÜK 6	DÜŞÜK 4	DÜŞÜK 2
ÇOK KÜÇÜK/1	DÜŞÜK 5	DÜŞÜK 4	DÜŞÜK 3	DÜŞÜK 2	DÜŞÜK 1

ADIM 3.

Derecelendirilen risk aşağıdaki tabloya göre değerlendirilir.

DERECE	DEĞERLENDİRME
20, 25 15, 16	KABUL EDİLEMEZ RİSK <i>bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalı</i>
10, 12 8, 9	DİKKATE DEĞER RİSK <i>bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmeli</i>
4, 5, 6 1, 2, 3	KABUL EDİLEBİLİR RİSK <i>acil tedbir gerektirmeyebilir</i>

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu
- 5995 Sayılı Kanunla Değişik 3213 Sayılı Maden Kanunu Uygulama Yönetmeliği
- 4857 Sayılı İş Kanunu
- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- Türk Mühendis Ve Mimar Odaları Birliği Maden Mühendisleri Odası Serbest Maden Mühendisliği Hizmetleri Uygulama, Tescil, Denetim Ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Tüzük ve yönetmelikler
- Tebliğ Ve Genelgeler
- Yargıtay Kararları
- T.C.Sağlık Bakanlığı, Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, “Türkiye’de Özellikle Planlama Gerektiren Sağlık Hizmetleri 2011-2023” kitabı
- Özel Sektöre Ait Ocaklardaki Maden Kazalarında Uygulanmakta Olan Kurtarma Organizasyonu - 08.01.2004 tarihli Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bakan oluru